

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

2020/0359(COD)

15.10.2021

ARVAMUS

Esitaja: kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Saaja: tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mis käsitleb meetmeid, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus, ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv (EL) 2016/1148 (COM(2020)0823 – C9-0422/2020 – 2020/0359(COD))

Arvamuse koostaja (*): Lukas Mandl

(*) Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 57

PA_Legam

LÜHISELGITUS

Ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mis käsitleb meetmeid, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus, ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv (EL) 2016/1148 (küberturvalisuse 2. direktiiv)¹ on osa laiemast liidu tasandi algatuste kogumist, millega püütakse suurendada avaliku ja erasektori üksuste vastupidavust ohtudele. Ettepaneku eesmärk on kõrvaldada kehtivate õigusaktide puudused ja võimaldada selle kohaldamisalasse kuuluvatel üksustel paremini reageerida uutele probleemidele, mille komisjon tuvastas oma mõjuhinnangus, mis hõlmas ulatuslikku konsulteerimist sidusrühmadega. Need probleemid hõlmavad eelkõige siseturu suurenevat digiteerimist ja turvaohude muutuvat maastikku.

Ettepaneku õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikkel 114 (siseturg). LIBE-komisjoni seisukohast on siiski oluline rõhutada, et siseturu nõuetekohane toimimine ei ole võrgu- ja infosüsteemidele küberturvalisuse direktiiviga kehtestatud meetmete ainus eesmärk. **Direktiiv peaks aitama tagada ka liidu kui terviku julgeolekut**, muu hulgas ühtlustades liikmesriikide vastupanuvõimet küberturvariskide suhtes.

Selleks on väga oluline **kõrvaldada liikmesriikidevahelised erinevused**, mis tulenevad sellest, et liikmesriigid tõlgendavad õigust erinevalt. Seetõttu väljendab raportöör heameelt määrusega kehtestatud ühtse tingimuse üle, mille alusel määratleda direktiivi kohaldamisalasse kuuluvad üksused. Tehakse täiendavaid ettepanekuid, et vältida erinevusi rakendamises, eelkõige selleks, et kohustada komisjoni välja andma suunised erinormide (*lex specialis*) rakendamise ja VKEdes suhtes kohaldatavate kriteeriumide kohta (mis peaksid tagama ka õigusliku selguse ja vältima tarbetut koormust) ning nõuda, et koostöörühm veelgi täpsustaks mittetehnilisi tegureid, mida tuleb tarneahela riskihindamisel arvesse võtta. Lisaks rõhutatakse, et pädevate asutuste koostöö peab toimuma reaalses ja nii liikmesriikide sees kui ka nende vahel.

Raporti projektis võetakse arvesse ka mitut **soovitust, mille Euroopa Andmekaitseinspektor esitas** arvamuses, mis käsitleb küberturvalisuse strateegiat ja küberturvalisuse 2. direktiivi². Kõige olulisem on see, et nii teksti põhjendustes kui ka regulatiivosas selgitatakse, et isikuandmete mistahes töötlemine küberturvalisuse 2. direktiivi alusel ei piira määruse (EL) 2016/679³ (isikuandmete kaitse üldmäärus) ega direktiivi 2002/58/EÜ⁴ (e-privatsuse direktiiv) kohaldamist. Võttes arvesse mõiste „võrgu- ja infosüsteemide turvalisus“ kitsamat ulatust (hõlmab üksnes tehnoloogia kaitset) võrreldes mõistega „küberturvalisus“ (hõlmab ka kasutajate kaitsmisega seotud tegevust), kasutatakse esimest mõistet üksnes siis, kui kontekst on puhtalt tehniline. Seoses domeeninimede ja registreerimisandmetega tehakse ettepanek

¹ 2020/0359(COD).

² Arvamus 5/2021: https://edps.europa.eu/system/files/2021-03/21-03-11_edps_nis2-opinion_en.pdf

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (EMPs kohaldatav tekst), *ELT L 119, 4.5.2016, lk 1–88*.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiiv 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv), *EÜT L 201, 31.7.2002, lk 37–47*.

selgitada järgmist: 1) „asjakohase teabe“ avaldamise õiguslik alus tuvastamise ja kontakteerumise eesmärgil, 2) avaldatavad domeeninimede registreerimisandmete kategooriad (ICANNi soovitusel) ja 3) üksused, mis võivad olla „õigustatud juurdepääsu taotlejad“. Samuti täpsustatakse õigusaktis, et ettepanek ei mõjuta jurisdiktsiooni omistamist ega isikuandmete kaitse üldmääruse kohaste andmekaitse järelevalveasutuste pädevust. Nähakse ette ka terviklikum õiguslik alus ettepaneku kohaste pädevate asutuste ja muude asjaomaste järelevalveasutuste, eelkõige isikuandmete kaitse üldmääruse kohaste järelevalveasutuste koostöök ja asjakohase teabe vahetamiseks.

LIBE-komisjoni raportööri **muud muudatused** komisjoni ettepanekus on seotud järgmisega.

- Sidususe tagamiseks küberturvalisuse 2. direktiivi ning kavandatava kriitilise tähtsusega üksuste vastupidavusvõime direktiivi⁵ vahel kooskõlastati mõne sätte sõnastust kriitilise tähtsusega üksuste vastupidavusvõime direktiivi ettepaneku sõnastusega. Kooskõlas kriitilise tähtsusega üksuste vastupidavusvõime direktiivis (mis peaks hõlmama samu sektoreid nagu küberturvalisuse 2. direktiiv) kavandatud muudatusega tehakse ettepanek lisada kohaldamisalasse toiduainete tootmine, töötlemine ja turustamine.
- Seoses isikuandmetega selgitatakse, et võrgu- ja infosüsteemide kontroll CSIRTide poolt peaks olema kooskõlas mitte ainult määrusega (EL) 2016/679⁶ (isikuandmete kaitse üldmäärus), vaid ka direktiiviga 2002/58/EÜ⁷ (e-privatsuse direktiiv). Isikuandmete rahvusvaheline edastamine käesoleva direktiivi alusel peaks olema kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse V peatükiga.
- Koostöörühm peaks kohtuma pigem kaks korda kui üks kord aastas, et teha kokkuvõtte viimastest muutustest küberturvalisuse valdkonnas. Euroopa Andmekaitseamet peaks osalema koostöörühma koosolekul vaatlejana.
- ENISA peaks esitama pigem igal aastal kui iga kahe aasta tagant aruande, mis käsitleb küberturvalisuse olukorda liidus. Aruandes tuleks arvesse võtta ka küberturvalisuse intsidentide mõju isikuandmete kaitsele liidus.
- Intsidentidest teatamise tähtaeg viiakse kooskõlla isikuandmete kaitse üldmääruse kohase rikkumistest teatamise tähtajaga, mis on 72 tundi.
- Kui tegelikest küberturvalisuse intsidentidest teatamine elutähtsate ja oluliste üksuste poolt peaks olema tõepoolest kohustuslik, siis küberohtudest teatamine peaks olema vabatahtlik, et piirata halduskoormust ja vältida ületeavitamist. Et intsident loetaks märkimisväärseks, peab selle tekitatud kahju ja mõju teistele füüsilistele ja juriidilistele isikutele olema tegelik, mitte üksnes „võimalik“.
- Asjaolud, mida tuleb küberturvalisuse eeskirjade rikkumise eest karistuse määramisel arvesse võtta, viiakse kooskõlla isikuandmete kaitse üldmäärusega. Kuna see oleks vastuolus liidu õiguses praegu kehtiva vastutuse tavaga, ei tohiks olla võimalik kehtestada füüsilistele isikutele ajutist keeldu täita juhtimisülesandeid.

⁵ 2020/0365(COD).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (EMPs kohaldatav tekst), *ELT L 119, 4.5.2016, lk 1–88*.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiiv 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv), *EÜT L 201, 31.7.2002, lk 37–47*.

- Mainekahju vältimiseks ei tohiks üksustel olla kohustust avalikustada käesoleva direktiivi nõuete mittetäitmise aspekte ega rikkumise eest vastutavaid füüsilisi või juriidilisi isikuid.

MUUDATUSETTEPANEKUD

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon palub vastutaval kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonil võtta arvesse järgmisi muudatusettepanekuid:

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 1

Komisjoni ettepanek

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/1148¹¹ eesmärgiks seati suurendada küberturvalisuse alast suutlikkust kogu liidus, vähendada peamistes sektorites elutähtsate teenuste osutamiseks kasutatavaid võrgu- ja infosüsteeme ähvardavaid ohte ning tagada selliste teenuste katkematu osutamine küberturvalisuse intsidentide esinemise korral ning aidata seeläbi kaasa liidu majanduse ja ühiskonna tõhusale toimimisele.

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/1148 meetmete kohta, millega tagada võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus (ELT L 194/1, 19.7.2016, lk 1).

Muudatusettepanek

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/1148¹¹ eesmärgiks seati suurendada küberturvalisuse alast suutlikkust kogu liidus, vähendada peamistes sektorites elutähtsate teenuste osutamiseks kasutatavaid võrgu- ja infosüsteeme ähvardavaid ohte ning tagada selliste teenuste katkematu osutamine küberturvalisuse intsidentide esinemise korral ning aidata seeläbi kaasa liidu **turvalisusele ja tema** majanduse ja ühiskonna tõhusale toimimisele.

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/1148 meetmete kohta, millega tagada võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus (ELT L 194/1, 19.7.2016, lk 1).

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 2

Komisjoni ettepanek

(2) Alates direktiivi (EL) 2016/1148 jõustumisest on liidu küberturvalisuse alase

Muudatusettepanek

(2) Alates direktiivi (EL) 2016/1148 jõustumisest on liidu küberturvalisuse alase

vastupidavusvõime suurendamisel tehtud märkimisväärseid edusamme. Kõnealuse direktiivi läbivaatamisest nähtub, et see on kannustanud liidu küberturvalisust käsitleva institutsionaalse ja regulatiivse lähenemisviisi kujunemist ning sillutanud seeläbi teed märkimisväärsele muutusele mõtteviisis. Kõnealuse direktiiviga on tagatud riiklike raamistike ülesehitamine, mis on hõlmanud riiklike küberturvalisuse strateegiate määratlemist, riikliku suutlikkuse kujundamist ning regulatiivsete meetmete kohaldamist iga liikmesriigi määratud elutähtsate taristute ja osalejate suhtes. Samuti on see aidanud kaasa koostöö edendamisele liidu tasandil koostöörühma¹² ja riiklike küberturbe intsidentide lahendamise üksuste võrgustiku (CSIRTide võrgustik)¹³ loomise kaudu. Vaatamata nendele saavutustele on direktiivi (EL) 2016/1148 läbivaatamisel tuvastatud olemuslikke puudusi, mis takistavad praeguste ja esilekerkivate küberturvalisuse alaste probleemide tõhusat lahendamist.

vastupidavusvõime suurendamisel tehtud märkimisväärseid edusamme. Kõnealuse direktiivi läbivaatamisest nähtub, et see on kannustanud liidu küberturvalisust käsitleva institutsionaalse ja regulatiivse lähenemisviisi kujunemist ning sillutanud seeläbi teed märkimisväärsele muutusele mõtteviisis. Kõnealuse direktiiviga on tagatud riiklike raamistike ülesehitamine, mis on hõlmanud riiklike küberturvalisuse strateegiate määratlemist, riikliku suutlikkuse kujundamist ning regulatiivsete meetmete kohaldamist iga liikmesriigi määratud elutähtsate taristute ja osalejate suhtes. Samuti on see aidanud kaasa koostöö edendamisele liidu tasandil koostöörühma ja riiklike küberturbe intsidentide lahendamise üksuste võrgustiku (CSIRTide võrgustik) loomise kaudu. Vaatamata nendele saavutustele on direktiivi (EL) 2016/1148 läbivaatamisel tuvastatud olemuslikke puudusi, mis takistavad praeguste ja esilekerkivate küberturvalisuse alaste probleemide tõhusat lahendamist. ***Peale selle on veebitegevuse laienemine COVID-19 pandeemia kontekstis näidanud, kui tähtis on küberturvalisus, et ELi kodanikud võiksid usaldada innovatsiooni ja ühenduvust, ning ulatuslik haridus ja koolitus sellel teemal. Seepärast peaks komisjon toetama liikmesriike küberturvalisust käsitlevate haridusprogrammide väljatöötamisel, et võimaldada olulistel üksustel tööle võtta küberturvalisuse eksperte, kes aitavad neil täita käesolevast direktiivist tulenevaid kohustusi.***

¹² Direktiivi (EL) 2016/1148 artikkel 11.

¹³ Direktiivi (EL) 2016/1148 artikkel 12.

¹² Direktiivi (EL) 2016/1148 artikkel 11.

¹³ Direktiivi (EL) 2016/1148 artikkel 12.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 3

Komisjoni ettepanek

(3) Võrgu- ja infosüsteemidest on saanud keskne osa igapäevaelus, mida iseloomustab kiire digiüleminek ja ühiskonnaosaliste vastastikune seotus, sealhulgas piiriüleses tegevuses. Sellise arenguga koos on laienenud küberturvalisusega seotud ohtude maastik ning kerkinud esile uued probleemid, mis nõuavad kohandatud, koordineeritud ja uuenduslikku reageerimist kõigis liikmesriikides. Küberturvalisuse intsidentide arv, ulatus, keerukus, sagedus ja mõju suurenevad ning see kujutab endast suurt ohtu võrgu- ja infosüsteemide toimimisele. Selle tulemusena võivad küberintsidendid tõkestada siseturu majandustegevust, põhjustada rahalist kahju, õõnestada kasutajate usaldust **ning** tekitada suurt kahju liidu majandusele ja **ühiskonnale**. Küberturvalisuse alane valmisolek ja tõhusus on seega praegu siseturu **nõuetekohaseks toimimiseks olulisem** kui kunagi varem.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 5

Komisjoni ettepanek

(5) Kõik need erinevused põhjustavad siseturu killustumist ja võivad kahjustada selle toimimist, mõjutades eelkõige teenuste piiriülest osutamist ja küberturvalisuse alase vastupidavusvõime taset, kuna standardid, mida rakendatakse,

Muudatusettepanek

(3) Võrgu- ja infosüsteemidest on saanud keskne osa igapäevaelus, mida iseloomustab kiire digiüleminek ja ühiskonnaosaliste vastastikune seotus, sealhulgas piiriüleses tegevuses. Sellise arenguga koos on laienenud küberturvalisusega seotud ohtude maastik ning kerkinud esile uued probleemid, mis nõuavad kohandatud, koordineeritud ja uuenduslikku reageerimist kõigis liikmesriikides. Küberturvalisuse intsidentide arv, ulatus, keerukus, sagedus ja mõju suurenevad ning see kujutab endast suurt ohtu võrgu- ja infosüsteemide toimimisele. Selle tulemusena võivad küberintsidendid tõkestada siseturu majandustegevust, põhjustada rahalist kahju, õõnestada kasutajate usaldust, **meie demokraatia toimimisele** ja **väärtustele, millel meie ühiskond põhineb**. Küberturvalisuse alane valmisolek ja tõhusus on seega praegu **liidu julgeoleku ja siseturu nõuetekohase toimimise seisukohast olulisemad** kui kunagi varem, **võttes arvesse igapäevategevuse digiüleminekut kogu liidus. See nõuab ametiasutuste tihedamat koostööd nii liikmesriikides kui ka nende vahel ning liikmesriikide ametiasutuste ja vastutavate liidu asutuste vahel.**

Muudatusettepanek

(5) Kõik need erinevused põhjustavad siseturu killustumist ja võivad kahjustada selle toimimist, mõjutades eelkõige teenuste piiriülest osutamist ja küberturvalisuse alase vastupidavusvõime taset, kuna standardid, mida rakendatakse,

on erinevad. Käesoleva direktiivi eesmärk on kõrvaldada kirjeldatud suured erinevused liikmesriikide vahel, sätestades koordineeritud reguleeriva raamistiku toimimisega seotud miinimumeeskirjad, kehtestades liikmesriikide vastutavate asutuste tõhusaks koostööks vajalikud mehhanismid, ajakohastades loetelu sektoritest ja tegevustest, mille suhtes küberturvalisusega seotud kohustusi kohaldatakse, ning nähes ette tõhusad õiguskaitsevahendid ja karistused, mis on olulised nende kohustuste tõhusa täitmise tagamiseks. Seega tuleks direktiiv (EL) 2016/1148 kehtetuks tunnistada ja asendada käesoleva direktiiviga.

on erinevad. **Lõppkokkuvõttes võivad need erinevused muuta mõne liikmesriigi küberohtude suhtes teistest haavatavamaks, millel võib olla ülekanduv mõju kogu liidus nii seoses siseturu kui ka üldise julgeolekuga.** Käesoleva direktiivi eesmärk on kõrvaldada kirjeldatud suured erinevused liikmesriikide vahel, sätestades koordineeritud reguleeriva raamistiku toimimisega seotud miinimumeeskirjad, kehtestades **iga liikmesriigi ja eri** liikmesriikide vastutavate asutuste tõhusaks **ja reaalses** koostööks vajalikud mehhanismid, ajakohastades loetelu sektoritest ja tegevustest, mille suhtes küberturvalisusega seotud kohustusi kohaldatakse, ning nähes ette tõhusad õiguskaitsevahendid ja karistused, mis on olulised nende kohustuste tõhusa täitmise tagamiseks. Seega tuleks direktiiv (EL) 2016/1148 kehtetuks tunnistada ja asendada käesoleva direktiiviga.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 6

Komisjoni ettepanek

(6) Käesolev direktiiv ei piira liikmesriikide võimalust võtta vajalikke meetmeid, et tagada oma oluliste julgeolekuhuvide kaitse, avalik kord ja avalik julgeolek ning võimaldada kriminaalkuritegude uurimist, avastamist ja nende eest vastutusele võtmist kooskõlas liidu õigusega. Vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 346 ei tohi **liikmesriike** kohustada andma teavet, mille avalikustamine kahjustaks tema olulisi julgeolekuhuve. Selles aspektis on olulised salastatud teabe kaitset käsitlevad siseriiklikud ja liidu eeskirjad, ametlikud ja mitteametlikud mitteavalikustamise kokkulepped, nagu fooritulede analoogiaal põhinev protokoll teabe tundlikkuse

Muudatusettepanek

(6) Käesolev direktiiv ei piira liikmesriikide võimalust võtta vajalikke meetmeid, et tagada oma oluliste **riiklike** julgeolekuhuvide kaitse, avalik kord ja avalik julgeolek ning võimaldada kriminaalkuritegude **ennetamist**, uurimist, avastamist ja nende eest vastutusele võtmist kooskõlas liidu õigusega. Vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 346 ei tohi **liikmesriiki** kohustada andma teavet, mille avalikustamine kahjustaks tema olulisi julgeolekuhuve. Selles aspektis on olulised salastatud teabe kaitset käsitlevad siseriiklikud ja liidu eeskirjad, ametlikud ja mitteametlikud mitteavalikustamise kokkulepped, nagu fooritulede analoogiaal põhinev protokoll teabe tundlikkuse

märgistamiseks¹⁴.

¹⁴ Fooritulede analoogial põhinev protokoll teabe tundlikkuse märgistamiseks on vahend, mille abil teavet jagav isik teavitab teabe saajaid kõnealuse teabe edasise levitamise piirangutest. Seda kasutatakse peaaegu kõigis CSIRTi kogukondades ning mõnes teabe jagamise ja analüüsimise keskuses (ISAC).

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 8

Komisjoni ettepanek

(8) Direktiivi (EL) 2016/1148 **kohaselt oli liikmesriikidel endal** kohustus määratleda, millised üksused vastavad oluliste teenuste operaatorite kriteeriumidele („identifitseerimisprotsess“). **Et kõrvaldada sellest tulenevad liikmesriikidevahelised** suured erinevused ning tagada kõigile asjaomastele üksustele riskijuhtimisnõuete ja teatamiskohustustega seoses õiguskindlus, tuleks kehtestada ühine kriteerium, mille alusel määratletakse käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvad üksused. See kriteerium peaks põhinema suuruse ülempiiri reegli kohaldamisel, nii et kohaldamisalasse jääksid kõik komisjoni soovitus 2003/361/EÜ¹⁵ määratletud keskmise suurusega ja suured ettevõtjad, kes tegutsevad käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvates sektorites või osutavad käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvaid teenuseid. Liikmesriikidelt ei peaks nõudma selliste üksuste nimekirja koostamist, kes vastavad kõnealusele üldiselt kohaldatavale suurusepõhisele kriteeriumile.

märgistamiseks¹⁴.

¹⁴ Fooritulede analoogial põhinev protokoll teabe tundlikkuse märgistamiseks on vahend, mille abil teavet jagav isik teavitab teabe saajaid kõnealuse teabe edasise levitamise piirangutest. Seda kasutatakse peaaegu kõigis CSIRTi kogukondades ning mõnes teabe jagamise ja analüüsimise keskuses (ISAC).

Muudatusettepanek

(8) Direktiivi (EL) 2016/1148 **kohane liikmesriikide** kohustus määratleda, millised üksused vastavad oluliste teenuste operaatorite kriteeriumidele („identifitseerimisprotsess“) **on tekitanud liikmesriikide vahel** suured erinevused. **Ilma et see piiraks käesolevas direktiivis sätestatud konkreetsete erandite kohaldamist**, tuleks kehtestada ühine kriteerium, mille alusel määratletakse käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvad üksused, **et need erinevused kõrvaldada ning tagada kõigile asjaomastele üksustele õiguskindlus seoses riskijuhtimisnõuete ja teatamiskohustustega**. See kriteerium peaks põhinema suuruse ülempiiri reegli kohaldamisel, nii et kohaldamisalasse jääksid kõik komisjoni soovitus 2003/361/EÜ¹⁵ määratletud keskmise suurusega ja suured ettevõtjad, kes tegutsevad käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvates sektorites või osutavad käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvaid teenuseid. Liikmesriikidelt ei peaks nõudma selliste üksuste nimekirja koostamist, kes vastavad kõnealusele üldiselt kohaldatavale

suurusepõhisele kriteeriumile.

¹⁵ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

¹⁵ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 8 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(8a) Võttes arvesse riiklike avaliku halduse raamistike erinevusi, säilitavad liikmesriigid oma otsustuspädevuse käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate üksuste määramisel.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 9

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(9) Käesolev direktiiv peaks **samas** hõlmama ka väike- või mikroettevõtjaid, kes vastavad teatavatele kriteeriumidele, mis annavad märku võtmetähtsusega rolli täitmisest liikmesriikide majanduse või ühiskonna või kindlate sektorite või teenuseliikide jaoks. Liikmesriikidele tuleks panna kohustus koostada selliste üksuste nimekiri ja esitada see komisjonile.

(9) Käesolev direktiiv peaks **riskihinnangu alusel** hõlmama ka väike- või mikroettevõtjaid, kes vastavad teatavatele kriteeriumidele, mis annavad märku võtmetähtsusega rolli täitmisest liikmesriikide majanduse või ühiskonna või kindlate sektorite või teenuseliikide jaoks, **sealhulgas üksusi, mis on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) XXX/XXX^{1a} alusel määratletud kriitilise tähtsusega üksustena või kriitilise tähtsusega üksustega samaväärsete üksustena**. Liikmesriikidele tuleks panna kohustus koostada selliste üksuste nimekiri ja esitada see komisjonile.

^{1a} Euroopa Parlamendi ja nõukogu XXX direktiiv (EL) [XXX/XXX] kriitilise

tähtsusega üksuste vastupidavusvõime kohta (ELT ...).

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 10

Komisjoni ettepanek

(10) Komisjon **võib** koostöös koostöörühmaga **anda** välja mikro- ja väikeettevõtjate suhtes kohaldatavate kriteeriumide rakendamise suunised.

Muudatusettepanek

(10) Komisjon **peaks** koostöös koostöörühmaga **andma** välja mikro- ja väikeüksuste suhtes kohaldatavate kriteeriumide rakendamise suunised.

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 12

Komisjoni ettepanek

(12) Valdkondlikud õigusaktid ja vahendid võivad aidata tagada küberturvalisuse kõrge taseme, võttes ühtlasi täielikult arvesse asjaomaste sektorite eripära ja keerukust. Kui valdkonnapõhise liidu õigusaktiga nõutakse elutähtsatelt või olulistelt üksustelt küberturvalisuse riskijuhtimise meetmete võtmist või intsidentidest või olulistest küberohtudest teatamist ja kõnealustel valdkonnapõhiselt sätestatud kohustustel on käesolevas direktiivis sätestatud kohustustega vähemalt samaväärne mõju, tuleks kohaldada neid valdkonnapõhiseid sätteid, sealhulgas järelevalvet ja täitmise tagamist käsitlevaid sätteid. Komisjon **võib anda** välja erinormide (lex specialis) kohaldamist käsitlevad suunised. Käesolev direktiiv ei välista küberturvalisuse riskijuhtimise meetmeid ja intsidentidest teatamist käsitlevate täiendavate valdkondlike liidu õigusaktide vastuvõtmist. Käesolev direktiiv ei piira komisjonile mitmes sektoris, sealhulgas transpordi- ja

Muudatusettepanek

(12) Valdkondlikud õigusaktid ja vahendid võivad aidata tagada küberturvalisuse kõrge taseme, võttes ühtlasi täielikult arvesse asjaomaste sektorite eripära ja keerukust. Kui valdkonnapõhise liidu õigusaktiga nõutakse elutähtsatelt või olulistelt üksustelt küberturvalisuse riskijuhtimise meetmete võtmist või intsidentidest või olulistest küberohtudest teatamist ja kõnealustel valdkonnapõhiselt sätestatud kohustustel on käesolevas direktiivis sätestatud kohustustega vähemalt samaväärne mõju, tuleks kohaldada neid valdkonnapõhiseid sätteid, sealhulgas järelevalvet ja täitmise tagamist käsitlevaid sätteid. Komisjon **peaks andma** välja erinormide (lex specialis) kohaldamist käsitlevad suunised. Käesolev direktiiv ei välista küberturvalisuse riskijuhtimise meetmeid ja intsidentidest teatamist käsitlevate täiendavate valdkondlike liidu õigusaktide vastuvõtmist. Käesolev direktiiv ei piira komisjonile mitmes sektoris, sealhulgas transpordi- ja

energeetikasektoris antud rakendusvolitusi.

energeetikasektoris antud rakendusvolitusi.

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 14

Komisjoni ettepanek

(14) Üksuste küberturvalisuse ja füüsilise julgeoleku omavahelisi seoseid arvestades tuleks tagada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) XXX/XXX¹⁷ ja käesoleva direktiivi lähenemisviiside kooskõla. Selle saavutamiseks peaksid liikmesriigid tagama, et direktiivi (EL) XXX/XXX kohaseid kriitilise tähtsusega üksusi ja samaväärseid üksusi käsitatakse käesoleva direktiivi kohaselt elutähtsate üksustena. Liikmesriigid peaksid samuti tagama, et nende küberturvalisuse strateegiatega nähakse ette poliitikaraamistik käesoleva direktiivi ja direktiivi (EL) XXX/XXX kohaste pädevate asutuste vahelise tegevuse paremaks koordineerimiseks *intsidentide* ja küberohtude alase teabe vahetamise ning järelevalveülesannete täitmise kontekstis. Kummagi direktiivi kohased asutused peaksid tegema koostööd ja vahetama teavet, eelkõige seoses sellega, mis puudutab kriitilise tähtsusega üksuste, küberohtude, küberturvalisuse riskide ja kriitilise tähtsusega üksusi mõjutavate intsidentide määratlemist ning kriitilise tähtsusega üksuste *võetavaid* küberturvalisuse meetmeid. Direktiivi (EL) XXX/XXX kohaste pädevate asutuste taotluse korral tuleks käesoleva direktiivi kohastel pädevatel asutustel võimaldada *kasutada oma järelevalve- ja täitmise tagamise volitusi* kriitilise tähtsusega üksusena identifitseeritud elutähtsa üksuse *suhtes*. Mõlemad asutused peaksid sel eesmärgil koostööd tegema ja teavet vahetama.

Muudatusettepanek

(14) Üksuste küberturvalisuse ja füüsilise julgeoleku omavahelisi seoseid arvestades tuleks *võimaluse ja vajaduse korral* tagada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) XXX/XXX¹⁷ ja käesoleva direktiivi lähenemisviiside kooskõla. Selle saavutamiseks peaksid liikmesriigid tagama, et direktiivi (EL) XXX/XXX kohaseid kriitilise tähtsusega üksusi ja samaväärseid üksusi käsitatakse käesoleva direktiivi kohaselt elutähtsate üksustena. Liikmesriigid peaksid samuti tagama, et nende küberturvalisuse strateegiatega nähakse ette poliitikaraamistik *iga liikmesriigi ja eri liikmesriikide* käesoleva direktiivi ja direktiivi (EL) XXX/XXX kohaste pädevate asutuste vahelise tegevuse paremaks koordineerimiseks *küberintsidentide* ja küberohtude alase teabe vahetamise ning järelevalveülesannete täitmise kontekstis. *Iga liikmesriigi ja eri liikmesriikide* kummagi direktiivi kohased asutused peaksid tegema koostööd ja vahetama teavet, eelkõige seoses sellega, mis puudutab kriitilise tähtsusega üksuste, küberohtude, küberturvalisuse riskide ja kriitilise tähtsusega üksusi mõjutavate intsidentide määratlemist ning *käesoleva direktiivi kohaste pädevate asutuste võetavaid* kriitilise tähtsusega üksuste *jaoks asjakohaseid* küberturvalisuse meetmeid. Direktiivi (EL) XXX/XXX kohaste pädevate asutuste taotluse korral tuleks käesoleva direktiivi kohastel pädevatel asutustel võimaldada *hinnata* kriitilise tähtsusega üksusena identifitseeritud elutähtsa üksuse

küberturvalisust. Mõlemad asutused peaksid sel eesmärgil koostööd tegema ja **reaalajas** teavet vahetama.

¹⁷ [lisada täielik pealkiri ja ELTs avaldamise viide, kui see on teada]

¹⁷ [lisada täielik pealkiri ja ELTs avaldamise viide, kui see on teada]

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 18

Komisjoni ettepanek

(18) Andmekeskusteenuse osutajate pakutavaid teenuseid ei pakuta alati tingimata pilvandmetöötlusteenusena. Seega ei pruugi andmekeskused alati olla pilvandmetöötlustaristu osa. Kõigi **võrgu- ja infosüsteemide turvalisusega** seotud riskide juhtimiseks peaks käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluma ka selliste andmekeskusteenuste pakkujad, mis ei ole pilvandmetöötlusteenused. Käesoleva direktiivi kohaldamisel peaks mõiste „andmekeskusteenus“ kätkema sellise teenuse osutamist, mis hõlmab struktuure või struktuuride rühmi, mis on ette nähtud andmete talletamiseks, töötlemiseks ja edastamiseks kasutatava infotehnoloogia- ja võrguseadmete keskseks majutamiseks, omavahel sidumiseks ja käitamiseks, võttes arvesse ka energiajaotuse ja keskkonnajuhtimisega seotud rajatise ja taristuid. Mõiste „andmekeskusteenus“ ei hõlma asutusesiseseid andmekeskusi, mis kuuluvad asjaomasele üksusele ja mida käitatakse üksuse enda tarbeks.

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 20

Muudatusettepanek

(18) Andmekeskusteenuse osutajate pakutavaid teenuseid ei pakuta alati tingimata pilvandmetöötlusteenusena. Seega ei pruugi andmekeskused alati olla pilvandmetöötlustaristu osa. Kõigi **küberturvalisusega** seotud riskide juhtimiseks peaks käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluma ka selliste andmekeskusteenuste pakkujad, mis ei ole pilvandmetöötlusteenused. Käesoleva direktiivi kohaldamisel peaks mõiste „andmekeskusteenus“ kätkema sellise teenuse osutamist, mis hõlmab struktuure või struktuuride rühmi, mis on ette nähtud andmete talletamiseks, töötlemiseks ja edastamiseks kasutatava infotehnoloogia- ja võrguseadmete keskseks majutamiseks, omavahel sidumiseks ja käitamiseks, võttes arvesse ka energiajaotuse ja keskkonnajuhtimisega seotud rajatise ja taristuid. Mõiste „andmekeskusteenus“ ei hõlma asutusesiseseid andmekeskusi, mis kuuluvad asjaomasele üksusele ja mida käitatakse üksuse enda tarbeks.

Komisjoni ettepanek

(20) Need kasvavad vastastikused sõltuvused tulenevad üha piiriülesemast ja üha enam vastastikku sõltuvast teenuste osutamise võrgustikust, mis kasutab kogu liidus selliste oluliste sektorite taristuid nagu energeetika, transport, digitaristu, joogi- ja reovesi, tervishoid, avaliku halduse teatavad harud ja ka kosmosetööstus, niivõrd kui viimase teatavate teenuste osutamine sõltub maapealsetest taristutest, mida omavad, haldavad ja käitavad kas liikmesriigid või eraõiguslikud isikud (seega ei peeta siinkohal silmas selliseid taristuid, mida omab, haldab või käitab liit või mida hallatakse või käitatakse liidu nimel osana liidu kosmoseprogrammidest). Need vastastikused sõltuvussuhted tähendavad seda, et mis tahes katkestusel – isegi kui see puudutab algselt vaid üht üksust või sektorit – võib olla laiem astmeline mõju, mis võib avaldada kaugeleulatuvat ja pikaajalist negatiivset mõju teenuste osutamisele kogu siseturul. COVID-19 pandeemia on näidanud meie üha enam üksteisest sõltuvate ühiskondade haavatavust väikese realiseerumisvõimalusega riskide esinemise korral.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 20 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(20) Need kasvavad vastastikused sõltuvused tulenevad üha piiriülesemast ja üha enam vastastikku sõltuvast teenuste osutamise võrgustikust, mis kasutab kogu liidus selliste oluliste sektorite taristuid nagu energeetika, transport, digitaristu, joogi- ja reovesi, ***toiduainete tootmine, töötlemine ja turustamine***, tervishoid, avaliku halduse teatavad harud ja ka kosmosetööstus, niivõrd kui viimase teatavate teenuste osutamine sõltub maapealsetest taristutest, mida omavad, haldavad ja käitavad kas liikmesriigid või eraõiguslikud isikud (seega ei peeta siinkohal silmas selliseid taristuid, mida omab, haldab või käitab liit või mida hallatakse või käitatakse liidu nimel osana liidu kosmoseprogrammidest). Need vastastikused sõltuvussuhted tähendavad seda, et mis tahes katkestusel – isegi kui see puudutab algselt vaid üht üksust või sektorit – võib olla laiem astmeline mõju, mis võib avaldada kaugeleulatuvat ja pikaajalist negatiivset mõju teenuste osutamisele kogu siseturul. COVID-19 pandeemia ***ajal hoogustunud rünnakud infosüsteemide vastu*** on näidanud meie üha enam üksteisest sõltuvate ühiskondade haavatavust väikese realiseerumisvõimalusega riskide esinemise korral. ***Seetõttu on vaja täiendavaid investeeringuid küberturvalisusse.***

Muudatusettepanek

(20a) Väga oluline on suurendada küberteadlikkust ja kübervastupidavusvõimet kõigis elutähtsates ja olulistes üksustes,

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 21

Komisjoni ettepanek

(21) Arvestades riikide juhtimisstruktuuride erinevusi ning selleks, et kaitsta juba kehtivat valdkondlikku korda või liidu reguleerivaid ja järelevalveasutusi, peaksid liikmesriigid saama määrata käesoleva direktiivi kohaselt elutähtsate ja oluliste üksuste võrgu- ja infosüsteemide turvalisusega seotud ülesannete täitmiseks rohkem kui ühe riikliku pädeva asutuse. Liikmesriikidel peaks olema võimalik määrata see roll juba tegutsevale asutusele.

Muudatusettepanek

(21) Arvestades riikide juhtimisstruktuuride erinevusi ning selleks, et kaitsta juba kehtivat valdkondlikku korda või liidu reguleerivaid ja järelevalveasutusi, peaksid liikmesriigid saama määrata käesoleva direktiivi kohaselt elutähtsate ja oluliste üksuste võrgu- ja infosüsteemide turvalisusega seotud ülesannete täitmiseks rohkem kui ühe riikliku pädeva asutuse. Liikmesriikidel peaks olema võimalik määrata see roll juba tegutsevale asutusele **ja tagada, et sellel asutusel on oma ülesannete tõhusaks ja tulemuslikuks täitmiseks piisavad vahendid.**

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 22

Komisjoni ettepanek

(22) Et hõlbustada ametiasutuste piiriülest koostööd ja suhtlust ning käesolevat direktiivi tõhusalt rakendada, on vaja, et iga liikmesriik määraks riikliku ühtse kontaktpunkti, kes vastutab **võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse** küsimuste koordineerimise ning liidu tasandil tehtava piiriülese koostöö eest.

Muudatusettepanek

(22) Et hõlbustada ametiasutuste piiriülest koostööd ja suhtlust ning käesolevat direktiivi tõhusalt rakendada, on vaja, et iga liikmesriik määraks riikliku ühtse kontaktpunkti, kes vastutab **küberturvalisuse** küsimuste koordineerimise ning liidu tasandil tehtava piiriülese koostöö eest.

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 23

Komisjoni ettepanek

(23) Pädevad asutused või CSIRTid peaksid saama üksuste teateid intsidentide kohta tõhusal ja tulemuslikul viisil. Ühtsetele kontaktpunktile tuleks teha ülesandeks edastada intsidente käsitlevad teated **teiste mõjutatud** liikmesriikide ühtsetele kontaktpunktile. Tagamaks, et liikmesriikide asutuste tasandil oleks igas liikmesriigis üks kontaktpunkt, peaksid ühtsed kontaktpunktid olema ka määruse XXXX/XXXX kohaste pädevate asutuste edastatava finantssektori üksustega seotud intsidente käsitleva asjakohase teabe adressaadid ning neil peaks olema võimalik edastada kõnealune teave vajaduse järgi käesoleva direktiivi kohastele asjaomastele riiklikele pädevatele asutustele või CSIRTidele.

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 25

Komisjoni ettepanek

(25) Mis puutub isikuandmetesse, siis peaks CSIRTidel olema võimalik kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679¹⁹ teha käesoleva direktiivi kohaldamisalasse jääva üksuse nimel või taotlusel nende teenuste osutamiseks kasutatavate **võrgu-** ja **infosüsteemide ennetavat kontrolli**. Liikmesriigid peaksid seadma eesmärgiks tagada kõikide valdkondlike CSIRTide võrdsel tasemel tehniline suutlikkus. Liikmesriigid võivad paluda riiklike CSIRTide väljatöötamisel Euroopa Liidu Küberturvalisuse Ameti (ENISA) abi.

Muudatusettepanek

(23) Pädevad asutused või CSIRTid peaksid saama üksuste teateid intsidentide kohta tõhusal ja tulemuslikul viisil. Ühtsetele kontaktpunktile tuleks teha ülesandeks edastada intsidente käsitlevad teated **reaalajas kõigi teiste** liikmesriikide ühtsetele kontaktpunktile. Tagamaks, et liikmesriikide asutuste tasandil oleks igas liikmesriigis üks kontaktpunkt, peaksid ühtsed kontaktpunktid olema ka määruse XXXX/XXXX kohaste pädevate asutuste edastatava finantssektori üksustega seotud intsidente käsitleva asjakohase teabe adressaadid ning neil peaks olema võimalik edastada kõnealune teave vajaduse järgi käesoleva direktiivi kohastele asjaomastele riiklikele pädevatele asutustele või CSIRTidele.

Muudatusettepanek

(25) Mis puutub isikuandmetesse, siis peaks CSIRTidel olema võimalik kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679¹⁹ **ja direktiiviga 2002/58/EÜ** teha käesoleva direktiivi kohaldamisalasse jääva üksuse nimel või taotlusel nende teenuste osutamiseks kasutatavate **infosüsteemide** ja **võrgupiirkonna turvakontrolli, et spetsiifilisi riske tuvastada, leevendada või ennetada**. Liikmesriigid peaksid seadma eesmärgiks tagada kõikide valdkondlike CSIRTide võrdsel tasemel tehniline suutlikkus. Liikmesriigid võivad paluda riiklike CSIRTide väljatöötamisel Euroopa

Liidu Küberturvalisuse Ameti (ENISA) abi. **Küberturvalisuse riske ei tohiks kunagi kasutada inimõiguste rikkumise ettekäändena.**

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 27

Komisjoni ettepanek

(27) Vastavalt komisjoni soovitusel (EL) 2017/1548 (koordineeritud reageerimise kohta ulatuslike küberturvalisuse intsidentide ja kriiside korral) lisale („Tegevuskava“)²⁰ tuleks ulatusliku intsidendina mõista intsidenti, millel on märkimisväärne mõju vähemalt kahele liikmesriigile või mille põhjustatud häired on niivõrd laialdased, et ühe liikmesriigi suutlikkusest nendega toimetulekuks ei piisa. Olenevalt nende põhjusest ja mõjust võivad ulatuslikud intsidendid eskaleeruda ning muutuda täieulatuslikuks kriisiks, mis takistab siseturu nõuetekohast toimimist. Võttes arvesse selliste intsidentide ulatuslikku haaret ja (enamikul juhtudel) piiriülest laadi, peaksid liikmesriigid ning asjaomased liidu institutsioonid, organid ja asutused tegema koostööd nii tehnilisel, operatiiv- kui ka poliitilisel tasandil, et reageerimist liidu ulatuses nõuetekohaselt koordineerida.

Muudatusettepanek

(27) Vastavalt komisjoni soovitusel (EL) 2017/1548 (koordineeritud reageerimise kohta ulatuslike küberturvalisuse intsidentide ja kriiside korral) lisale („Tegevuskava“)²⁰ tuleks ulatusliku intsidendina mõista intsidenti, millel on märkimisväärne mõju vähemalt kahele liikmesriigile või mille põhjustatud häired on niivõrd laialdased, et ühe liikmesriigi suutlikkusest nendega toimetulekuks ei piisa. Olenevalt nende põhjusest ja mõjust võivad ulatuslikud intsidendid eskaleeruda ning muutuda täieulatuslikuks kriisiks, mis takistab siseturu nõuetekohast toimimist **või tekitab tõsiseid avalikku julgeolekut ähvardavaid riske mitmes liikmesriigis või liidus tervikuna**. Võttes arvesse selliste intsidentide ulatuslikku haaret ja (enamikul juhtudel) piiriülest laadi, peaksid liikmesriigid ning asjaomased liidu institutsioonid, organid ja asutused tegema koostööd nii tehnilisel, operatiiv- kui ka poliitilisel tasandil, et reageerimist liidu ulatuses nõuetekohaselt koordineerida. **Liikmesriigid peaksid jälgima, kuidas ELi eeskirju rakendatakse, üksteist piiriüleste**

probleemide korral toetama, alustama paremini struktureeritud dialoogi erasektoriga ning tegema koostööd uue tehnoloogiaga seotud julgeolekuriskide ja ohtude valdkonnas, nagu tehti 5G-tehnoloogia puhul.

²⁰ Komisjoni 13. septembri 2017. aasta soovitus (EL) 2017/1584 koordineeritud reageerimise kohta ulatuslike küberturvalisuse intsidentide ja kriiside korral (ELT L 239, 19.9.2017, lk 36).

²⁰ Komisjoni 13. septembri 2017. aasta soovitus (EL) 2017/1584 koordineeritud reageerimise kohta ulatuslike küberturvalisuse intsidentide ja kriiside korral (ELT L 239, 19.9.2017, lk 36).

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 33

Komisjoni ettepanek

(33) Juhenddokumentide väljatöötamisel peaks koostöörühm järjepidevalt kaardistama riiklikud lahendused ja kogemused, hindama koostöörühma tegevuse tulemuste mõju riiklikele lähenemisviisidele, arutama rakendamiseiga seotud probleeme ning sõnastama konkreetsed soovitused olemasolevate eeskirjade tõhusamaks rakendamiseks.

Muudatusettepanek

(33) Juhenddokumentide väljatöötamisel peaks koostöörühm järjepidevalt kaardistama riiklikud ***ja valdkondlikud*** lahendused ja kogemused, hindama koostöörühma tegevuse tulemuste mõju riiklikele ***ja valdkondlikele*** lähenemisviisidele, arutama rakendamiseiga seotud probleeme ning sõnastama konkreetsed soovitused olemasolevate eeskirjade tõhusamaks rakendamiseks.

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 34

Komisjoni ettepanek

(34) Koostöörühm peaks jääma paindlikuks foorumiks ning suutma reageerida muutuvatele ja uutele poliitilistele prioriteetidele ja probleemidele, võttes seejuures arvesse vahendite kättesaadavust. Ta peaks korraldama korrapäraseid ühiskoosolekuid asjaomaste erasektori sidusrühmadega

Muudatusettepanek

(34) Koostöörühm peaks jääma paindlikuks foorumiks ning suutma reageerida muutuvatele ja uutele poliitilistele prioriteetidele ja probleemidele, võttes seejuures arvesse vahendite kättesaadavust. Ta peaks korraldama korrapäraseid ühiskoosolekuid asjaomaste erasektori sidusrühmadega

kogu liidust, et arutada rühma tegevust ja koguda teavet esilekerkivate poliitiliste probleemide kohta. Et tõhustada koostööd liidu tasandil, peaks rühm **kaaluma võimalust kutsuda** oma töös osalema küberturvalisuse alase poliitika kujundamisega seotud liidu asutused ja ametid, **näiteks küberkuritegevuse vastase võitluse Euroopa keskuse (EC3)**, Euroopa Liidu Lennundusohutusameti (EASA) ja Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ameti (EUSPA).

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 36

Komisjoni ettepanek

(36) Liit võib kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 218 sõlmida kolmandate riikide või rahvusvaheliste organisatsioonidega rahvusvahelisi lepinguid, mis võimaldavad neil osaleda ja korraldada osalust mõningates koostöörühma ja CSIRTide võrgustiku tegevustes. **Selliste lepingute sõlmimise puhul tuleks tagada piisaval tasemel andmekaitse.**

Muudatusettepanek 23

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 37

Komisjoni ettepanek

(37) Liikmesriigid peaksid aitama luua soovitusel (EL) 2017/1584 ette nähtud küberturvalisuse kriisidele reageerimise ELi raamistikku olemasolevate koostöövõrgustike, eelkõige küberkriisi kontaktasutuste võrgustiku (EU-CyCLONe), CSIRTide võrgustiku ja

kogu liidust, et arutada rühma tegevust ja koguda teavet esilekerkivate poliitiliste probleemide kohta. Et tõhustada koostööd liidu tasandil, peaks rühm **kutsuma** oma töös osalema **asjaomased** küberturvalisuse alase poliitika kujundamisega seotud liidu asutused ja ametid, **eelkõige Europoli**, Euroopa Liidu Lennundusohutusameti (EASA) ja Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ameti (EUSPA).

Muudatusettepanek

(36) Liit võib kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 218 sõlmida kolmandate riikide või rahvusvaheliste organisatsioonidega rahvusvahelisi lepinguid, mis võimaldavad neil osaleda ja korraldada osalust mõningates koostöörühma ja CSIRTide võrgustiku tegevustes. **Kui isikuandmeid edastatakse kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile, tuleks kohaldada määruse (EL) 2016/679 V peatükki.**

Muudatusettepanek

(37) Liikmesriigid peaksid aitama luua soovitusel (EL) 2017/1584 ette nähtud küberturvalisuse kriisidele reageerimise ELi raamistikku olemasolevate koostöövõrgustike, eelkõige küberkriisi kontaktasutuste võrgustiku (EU-CyCLONe), CSIRTide võrgustiku ja

koostöörühma tegevuse kaudu. EU-CyCLONe ja CSIRTide võrgustik peaksid tegema koostööd menetluskorra alusel, milles määratakse kindlaks kõnealuse koostöö üksikasjad. EU-CyCLONe menetluskorras tuleks täpsustada võrgustiku toimimist puudutavad üksikasjad, muu hulgas rollid, koostööviisid, teiste asjaomaste osalejatega suhtlemine, teabevahetuse vormid ja kommunikatsioonivahendid. Liidu tasandi kriisiohje puhul peaksid asjaomased osapooled lähtuma kriisidele poliitilist reageerimist käsitlevast ELi integreeritud korrast (IPCR). Komisjon peaks rakendama üldise kiirhoiatussüsteemi ARGUS kõrgetasemelise valdkondadevahelise kriisikoordineerimise menetlusprotsessi. Kui kriisil on oluline välispoliitiline või ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitikaga (ÜJKP) seotud mõõde, tuleks käivitada Euroopa välisteenistuse kriisidele reageerimise mehhanism.

koostöörühma tegevuse kaudu. EU-CyCLONe ja CSIRTide võrgustik peaksid tegema koostööd menetluskorra alusel, milles määratakse kindlaks kõnealuse koostöö üksikasjad. EU-CyCLONe menetluskorras tuleks täpsustada võrgustiku toimimist puudutavad üksikasjad, muu hulgas rollid, koostööviisid, teiste asjaomaste osalejatega suhtlemine, teabevahetuse vormid ja kommunikatsioonivahendid. Liidu tasandi kriisiohje puhul peaksid asjaomased osapooled lähtuma kriisidele poliitilist reageerimist käsitlevast ELi integreeritud korrast (IPCR). Komisjon peaks rakendama üldise kiirhoiatussüsteemi ARGUS kõrgetasemelise valdkondadevahelise kriisikoordineerimise menetlusprotsessi. Kui ***kriis puudutab kaht või enamat liikmesriiki ning kahtlustatakse, et see on seotud kuritegevusega, tuleks kaaluda ELi hädaolukordades õiguskaitsealase reageerimise protokollil aktiveerimist.*** Kui kriisil on oluline välispoliitiline või ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitikaga (ÜJKP) seotud mõõde, tuleks käivitada Euroopa välisteenistuse kriisidele reageerimise mehhanism.

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 45

Komisjoni ettepanek

(45) Üksused peaksid tähelepanu pöörama ka sellistele küberturvalisuse riskidele, mis tulenevad nende suhtlemisest ja suhetest teiste sidusrühmadega laiemas ökosüsteemis. Täpsemalt peaksid üksused võtma asjakohaseid meetmeid tagamaks, et nende koostöö akadeemiliste ja teadusasutustega toimub kooskõlas nende küberturvalisuse eeskirjadega ning et selles koostöös järgitakse turvalise juurdepääsu ja levitamise seotud üldisi häid tavaid ja täpsemalt intellektuaalomandi kaitsega

Muudatusettepanek

(45) Üksused peaksid tähelepanu pöörama ka sellistele küberturvalisuse riskidele, mis tulenevad nende suhtlemisest ja suhetest teiste sidusrühmadega laiemas ökosüsteemis. Täpsemalt peaksid üksused võtma asjakohaseid meetmeid tagamaks, et nende koostöö akadeemiliste ja teadusasutustega toimub kooskõlas nende küberturvalisuse eeskirjadega ning et selles koostöös järgitakse turvalise juurdepääsu ja levitamise seotud üldisi häid tavaid ja täpsemalt intellektuaalomandi kaitsega

seotud tavalisid. Võttes arvesse andmete olulisust ja väärtust üksuste tegevuse jaoks, peaksid üksused kolmandate isikute osutatavatele andmete teisendamise ja analüüsi teenustele tuginedes võtma kõik asjakohased küberturvalisuse meetmed.

seotud tavalisid. Võttes arvesse andmete olulisust ja väärtust üksuste tegevuse jaoks, peaksid üksused kolmandate isikute osutatavatele andmete teisendamise ja analüüsi teenustele tuginedes võtma kõik asjakohased küberturvalisuse meetmed **ja teatama kõigist võimalikest küberrünnakutest, mille nad tuvastavad.**

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 46 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(46a) Erilist tähelepanu tuleks pöörata asjaolule, et IKT-teenused, -süsteemid või -tooted, mille suhtes kohaldatakse päritoluriigis erinõudeid, võivad takistada eraelu puutumatust ja andmekaitset käsitlevate ELi õigusaktide järgimist. Vajaduse korral tuleks selliste riskihindamiste raames konsulteerida Euroopa Andmekaitseinspektsiooniga. Tasuta ja avatud lähtekoodiga tarkvara ning avatud lähtekoodiga riistvara võivad olla küberturvalisuse seisukohast väga kasulikud, eelkõige seoses funktsioonide läbipaistvuse ja kontrollitavusega. Kuna see võib aidata käsitleda ja leevendada konkreetseid tarneahelaga seotud riske, tuleks kooskõlas Euroopa Andmekaitseinspektori arvamusega 5/2021^{1a} võimaluse korral eelistada nende kasutamist.

^{1a} Euroopa Andmekaitseinspektori arvamus 5/2021 küberturvalisuse strateegia ja küberturvalisuse 2. direktiivi kohta, 11. märts 2021.

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 47

Komisjoni ettepanek

(47) Tarneahela riskide hindamisel tuleks asjaomase sektori omadusi silmas pidades võtta arvesse nii tehnilisi kui ka (kus asjakohane) mittetehnilisi tegureid, **sealhulgas** neid, mis on määratletud soovitusel (EL) 2019/534, 5G-võrkude küberturvalisusega seotud ELi koordineeritud riskihindamist käsitlevas aruandes ja koostöörühma kokkulepitud ELi 5G-küberturvalisuse meetmepaketis. Et teha kindlaks tarneahelad, mille suhtes peaks kohaldama koordineeritud riskihindamist, tuleks arvesse võtta järgmisi kriteeriume: i) kui suurel määral elutähtsad ja olulised üksused kindlaid kriitilise tähtsusega IKT-teenuseid, -süsteeme või -tooteid kasutavad ning nende tuginevad; ii) kindlate kriitilise tähtsusega IKT-teenuste, -süsteemide või -toodete asjakohasus kriitiliste või tundlike funktsioonide (sh isikuandmete töötlemine) täitmisel; iii) alternatiivsete IKT-teenuste, -süsteemide või -toodete kättesaadavus; iv) IKT-teenuste, -süsteemide või -toodete tarneahela kui terviku vastupidavusvõime häirivate sündmuste korral või v) kui tegemist on kujunemisjärgus IKT-teenuste, -süsteemide või -toodetega, siis nende potentsiaalne tulevane tähtsus üksuste tegevuse jaoks.

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 48 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(47) Tarneahela riskide hindamisel tuleks asjaomase sektori omadusi silmas pidades võtta arvesse nii tehnilisi kui ka (kus asjakohane) mittetehnilisi tegureid, **mida koordineerimisrühm peaks täiendavalt täpsustama ja mis hõlmavad** neid, mis on määratletud soovitusel (EL) 2019/534, 5G-võrkude küberturvalisusega seotud ELi koordineeritud riskihindamist käsitlevas aruandes ja koostöörühma kokkulepitud ELi 5G-küberturvalisuse meetmepaketis. Et teha kindlaks tarneahelad, mille suhtes peaks kohaldama koordineeritud riskihindamist, tuleks arvesse võtta järgmisi kriteeriume: i) kui suurel määral elutähtsad ja olulised üksused kindlaid kriitilise tähtsusega IKT-teenuseid, -süsteeme või -tooteid kasutavad ning nende tuginevad; ii) kindlate kriitilise tähtsusega IKT-teenuste, -süsteemide või -toodete asjakohasus kriitiliste või tundlike funktsioonide (sh isikuandmete töötlemine) täitmisel; iii) alternatiivsete IKT-teenuste, -süsteemide või -toodete kättesaadavus; iv) IKT-teenuste, -süsteemide või -toodete tarneahela kui terviku vastupidavusvõime häirivate sündmuste korral või v) kui tegemist on kujunemisjärgus IKT-teenuste, -süsteemide või -toodetega, siis nende potentsiaalne tulevane tähtsus üksuste tegevuse jaoks.

(48a) Väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel (VKEdel) sageli ei ole sellist

mastaapi ja ressursse, et täita ulatuslikke ja üha suurenevaid küberturvalisuse vajadusi üha ühendatumas maailmas, kus suureneb kaugtöö osakaal. Seepärast peaksid liikmesriigid oma riiklikes küberturvalisuse strateegiates käsitlema VKEde juhendamist ja toetamist.

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 50

Komisjoni ettepanek

(50) Võttes arvesse, et numbrivaba isikutevahelise side teenuste olulisus kasvab, tuleb tagada, et ka nende teenuste kohta kehtiksid asjakohased, nende eripära ja majanduslikku tähtsust arvestavad turvalisusnõuded. Selliste teenuste osutajad peaksid seega samuti tagama riskitasemele vastava **võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse** taseme. Arvestades et numbrivaba isikutevahelise side teenuste pakkujatel puudub tavaliselt tegelik kontroll võrkudes signaalide edastamise üle, võib selliste teenuste riske pidada mõnes mõttes väiksemaks kui tavapärase elektroonilise side teenuste puhul esinevaid riske. Sama kehtib ka selliste isikutevahelise side teenuste kohta, mille puhul kasutatakse numbreid ja millel puudub tegelikult kontroll signaaliedastuse üle.

Muudatusettepanek 29

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 52

Komisjoni ettepanek

(52) Kus asjakohane, **peaksid üksused teavitama** oma teenuse kasutajaid kindlatest olulistest ohtudest ning meetmetest, mida viimased saavad võtta, et oma riske vähendada. Nõue teavitada

Muudatusettepanek

(50) Võttes arvesse, et numbrivaba isikutevahelise side teenuste olulisus kasvab, tuleb tagada, et ka nende teenuste kohta kehtiksid asjakohased, nende eripära ja majanduslikku tähtsust arvestavad turvalisusnõuded. Selliste teenuste osutajad peaksid seega samuti tagama riskitasemele vastava **küberturvalisuse** taseme. Arvestades et numbrivaba isikutevahelise side teenuste pakkujatel puudub tavaliselt tegelik kontroll võrkudes signaalide edastamise üle, võib selliste teenuste riske pidada mõnes mõttes väiksemaks kui tavapärase elektroonilise side teenuste puhul esinevaid riske. Sama kehtib ka selliste isikutevahelise side teenuste kohta, mille puhul kasutatakse numbreid ja millel puudub tegelikult kontroll signaaliedastuse üle.

Muudatusettepanek

(52) Kus asjakohane, **peaks üksustel olema võimalik teavitada** oma teenuse kasutajaid kindlatest olulistest ohtudest ning meetmetest, mida viimased saavad võtta, et oma riske vähendada. Nõue

kasutajaid sellistest ohtudest ei vabasta üksusi kohustusest võtta oma kulul viivitamata sobivaid meetmeid, et võimalikud turvaohud kõrvaldada ja taastada teenuse turvalisuse tavapärase tase. Selline turvaohute käsitlev teave tuleks kasutajatele esitada tasuta.

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 53

Komisjoni ettepanek

(53) Täpsemalt peaksid üldkasutatavate elektroonilise side võrkude pakkujad või üldkasutatavate elektroonilise side teenuste osutajad **teavitama** teenuse saajaid konkreetsetest ja tõsistest küberohtudest ning meetmetest, mida viimased saavad oma side turvalisuse kaitseks võtta, kasutades näiteks teatavat liiki tarkvara või krüpteerimistehnoloogiad.

teavitada kasutajaid sellistest ohtudest ei vabasta üksusi kohustusest võtta oma kulul viivitamata sobivaid meetmeid, et võimalikud turvaohud kõrvaldada ja taastada teenuse turvalisuse tavapärase tase. Selline turvaohute käsitlev teave tuleks kasutajatele esitada tasuta.

Muudatusettepanek

(53) Täpsemalt peaksid üldkasutatavate elektroonilise side võrkude pakkujad või üldkasutatavate elektroonilise side teenuste osutajad **rakendama sisseprojekteeritud turvet ja vaiketurvalisust ning neil peaks olema võimalik teavitada** teenuse saajaid konkreetsetest ja tõsistest küberohtudest ning meetmetest, mida viimased saavad oma **seadmete ja** side turvalisuse kaitseks võtta, kasutades näiteks teatavat liiki tarkvara või krüpteerimistehnoloogiad. **Riist- ja tarkvara turvalisuse suurendamiseks tuleks teenuseosutajaid ergutada kasutama avatud lähtekoodi ja avatud riistvara.**

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 54

Komisjoni ettepanek

(54) **Artikli 18 kohaldamiseks tuleks** elektroonilise side võrkude ja teenuste turvalisuse tagamiseks edendada krüpteerimist ja eelkõige otspunktkrüpteerimist ning teha see **vajaduse korral** selliste teenuste ja võrkude pakkujatele kohustuslikuks kooskõlas turbe ja privaatsuse vaikesätteid ja sisseprojekteerimist käsitlevate

Muudatusettepanek

(54) **Artikli 18 kohaldamiseks tuleks** elektroonilise side võrkude ja teenuste turvalisuse **ning eraelu puutumatus** **põhiõiguse** tagamiseks edendada krüpteerimist ja eelkõige otspunktkrüpteerimist ning teha see selliste teenuste ja võrkude pakkujatele kohustuslikuks kooskõlas turbe ja privaatsuse vaikesätteid ja

põhimõtetega. Otspunktkrüpteerimise kasutamine tuleks ühildada liikmesriikide **volitustega** tagada nende oluliste julgeolekuhuvide ja avaliku julgeoleku kaitse ning võimaldada kuritegude **uurimist**, avastamist ja nende eest vastutusele võtmist kooskõlas liidu õigusega. Lahendused, mis võimaldavad otspunktkrüpteeritud sidekanali kaudu edastatavale teabele seaduslikku juurdepääsu, peaksid võimaldama säilitada krüpteerimise tõhususe side privaatsuse ja turvalisuse kaitsmisel, tagades samas tõhusa reageerimise kuritegevusele.

sisseprojekteerimist käsitlevate põhimõtetega. Otspunktkrüpteerimise kasutamine tuleks ühildada liikmesriikide **vastutusega** tagada nende oluliste julgeolekuhuvide ja avaliku julgeoleku kaitse ning võimaldada kuritegude **ennetamist**, avastamist ja nende eest vastutusele võtmist kooskõlas liidu **ja liikmesriikide** õigusega. Lahendused, mis võimaldavad otspunktkrüpteeritud sidekanali kaudu edastatavale teabele seaduslikku juurdepääsu, peaksid võimaldama säilitada krüpteerimise tõhususe side privaatsuse ja turvalisuse kaitsmisel, tagades samas tõhusa reageerimise kuritegevusele. **Ühtegi käesoleva määruse sätet ei tohiks tõlgendada otspunktkrüpteerimise nõrgestamise püüdena nn tagaukse või muude lahenduste kaudu, sest krüpteerimise puudusi võidakse pahatahtlikel eesmärkidel ära kasutada. Iga meede, mille eesmärk on krüpteerimise nõrgestamine või tehnoloogia arhitektuurist möödahiilimine, võib kaasa tuua märkimisväärseid riske sellega kaasnevale tõhusale kaitsevõimele. Tehnoloogia tõhususe ja laiema kasutamise tagamiseks tuleks keelata mis tahes loata dekrüpteerimine või elektroonilise side jälgimine, välja arvatud õigusasutuste poolt. On oluline, et liikmesriigid käsitleksid probleeme, mida on kohanud õigusasutused ja nõrkuste uurijad. Mõnes liikmesriigis ähvardab nõrkusi uurivaid üksusi ja füüsilisi isikuid kriminaal- ja tsiviilvastutus. Seetõttu soovitatakse liikmesriikidel välja anda suunised teabeturbeuringutega seotud süüdistuste esitamata jätmise ja vastutuse puudumise kohta.**

Muudatusettepanek 32

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 56

Komisjoni ettepanek

(56) Elutähtsad ja olulised üksused on sageli olukorras, kus kindlast intsidendist tuleb eri õigusaktides sätestatud teatamiskohustuste tõttu teavitada eri asutusi. Sellised olukorrad tekitavad lisakoormust ning võivad põhjustada ebakindlust kõnealuste teadete vormi ja menetluskorraga seoses. Seda silmas pidades ning selleks, et turvaintsidentidest teatamist lihtsustada, peaksid liikmesriigid looma **ühtse kontaktpunkti kõigi** käesoleva direktiivi ja muude liidu õigusaktide, näiteks määruse (EL) 2016/679 ja direktiivi 2002/58/EÜ alusel **nõutavate teadete edastamise tarbeks**. ENISA peaks koostöös **koostöörühmaga** töötama välja ühised teatevormid ja vastavad **suunised**, mis lihtsustaksid ja ühtlustaksid liidu õigusega nõutava teabe esitamist ning vähendaksid ettevõtjate koormust.

Muudatusettepanek 33

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 57

Komisjoni ettepanek

(57) Liikmesriigid peaksid liidu õigusega kooskõlas olevast kriminaalmenetluskorrasst lähtuvalt julgustama elutähtsaid ja olulisi üksusi, kes kahtlustavad, et intsident on seotud liidu või liikmesriigi õiguses määratletud raske kuriteoga, teatama nendest arvatavalt raske kuritegevusega seotud intsidentidest asjakohastele õiguskaitseasutustele. Kus asjakohane, võiksid EC3 ja ENISA hõlbustada eri liikmesriikide pädevate asutuste ja õiguskaitseasutuste vahelise koostöö koordineerimist, ilma et see mõjutaks Europoli suhtes kohaldatavaid isikuandmete kaitse eeskirju.

Muudatusettepanek

(56) Elutähtsad ja olulised üksused on sageli olukorras, kus kindlast intsidendist tuleb eri õigusaktides sätestatud teatamiskohustuste tõttu teavitada eri asutusi. Sellised olukorrad tekitavad lisakoormust ning võivad põhjustada ebakindlust kõnealuste teadete vormi ja menetluskorraga seoses. Seda silmas pidades ning selleks, et turvaintsidentidest teatamist lihtsustada, peaksid liikmesriigid looma käesoleva direktiivi ja muude liidu õigusaktide, näiteks määruse (EL) 2016/679 ja direktiivi 2002/58/EÜ alusel **nõutava ühtse kontaktpunkti**. ENISA peaks koostöös **koostöörühma ja Euroopa Andmekaitseõukoguga** töötama välja ühised teatevormid ja vastavad **suunised**, mis lihtsustaksid ja ühtlustaksid liidu õigusega nõutava teabe esitamist ning vähendaksid ettevõtjate koormust.

Muudatusettepanek

(57) Liikmesriigid peaksid liidu õigusega kooskõlas olevast kriminaalmenetluskorrasst lähtuvalt julgustama elutähtsaid ja olulisi üksusi, kes kahtlustavad, et intsident on seotud liidu või liikmesriigi õiguses määratletud raske kuriteoga, teatama nendest arvatavalt raske kuritegevusega seotud intsidentidest asjakohastele õiguskaitseasutustele. Kus asjakohane, võiksid **Europoli küberkuritegevuse vastase võitluse Euroopa keskus (EC3)** ja ENISA hõlbustada eri liikmesriikide pädevate asutuste ja õiguskaitseasutuste vahelise koostöö koordineerimist, ilma et see mõjutaks Europoli suhtes kohaldatavaid

isikuandmete kaitse eeskirju.

Muudatusettepanek 34

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 58

Komisjoni ettepanek

(58) Intsidentidega kaasneb sageli isikuandmete kuritarvitamine. Sellega seoses peaksid pädevad asutused tegema koostööd ning vahetama teavet kõigis asjakohastes küsimustes andmekaitseasutuste ja järelevalveasutustega vastavalt direktiivile 2002/58/EÜ.

Muudatusettepanek

(58) Intsidentidega kaasneb sageli isikuandmete kuritarvitamine. Sellega seoses peaksid pädevad asutused tegema koostööd ning vahetama teavet kõigis asjakohastes küsimustes andmekaitseasutuste ja järelevalveasutustega vastavalt **määrusele (EL) 2016/679 ja** direktiivile 2002/58/EÜ.

Muudatusettepanek 35

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 59

Komisjoni ettepanek

(59) Domeeninimede ja registreerimisandmete (nn WHOIS-andmed) täpsete ja täielike andmebaaside pidamine ning kõnealustele andmetele seadusliku juurdepääsu võimaldamine on oluline, et tagada domeeninimede süsteemi turvalisus, stabiilsus ja vastupanuvõime, mis omakorda aitab saavutada küberturvalisuse ühtlaselt kõrget taset liidus. Kui töötlemine hõlmab isikuandmete töötlemist, tuleb seda teha kooskõlas liidu andmekaitsealaste õigusaktidega.

Muudatusettepanek

(59) Domeeninimede ja registreerimisandmete (nn WHOIS-andmed) täpsete ja täielike andmebaaside pidamine ning kõnealustele andmetele seadusliku juurdepääsu võimaldamine on oluline, et tagada domeeninimede süsteemi turvalisus, stabiilsus ja vastupanuvõime, mis omakorda aitab saavutada küberturvalisuse ühtlaselt kõrget taset liidus. Kui töötlemine hõlmab isikuandmete töötlemist, tuleb seda teha kooskõlas **kohaldatavate** liidu andmekaitsealaste õigusaktidega.

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 62

(62) **Tippdomeenide registrid** ja neile **domeeninimede** registreerimise teenuseid osutavad üksused **peaksid** tegema üldsusele kättesaadavaks **liidu andmekaitse-eeskirjade kohaldamisalast välja jäävad domeeninimede registreerimise andmed**, näiteks **juriidiliste isikutega seotud andmed**²⁵.

Tippdomeenide registrid ja tippdomeenide domeeninimede registreerimise teenuseid osutavad üksused peaksid kooskõlas **liidu andmekaitseõigusega** võimaldama õiguspärasest juurdepääsust **õigustatud taotlejatele** ka füüsiliste isikutega seotud domeeninimede registreerimise andmetele. Liikmesriigid peaksid tagama, et **tippdomeenide registrid** ja neile domeeninimede registreerimise teenuseid osutavad üksused vastaksid **õigustatud juurdepääsust taotleja esitatud domeeninimede registreerimise andmete taotlusele põhjendamatu viivitusega**. Tippdomeenide registrid ja domeeninimede registreerimise teenuseid osutavad üksused peaksid kehtestama põhimõtted ja menetluskorra registreerimisandmete avaldamiseks ja avalikustamiseks ning kinnitama seejuures teenustaseme kokkulepped õigustatud juurdepääsust taotlejate juurdepääsutaotluste käsitlemiseks. Juurdepääsumenetlus võib hõlmata ka liidese, portaali või muu tehnilise vahendi kasutamist, mis aitab tagada tõhusa süsteemi registreerimisandmete taotlemiseks ja nendele juurdepääsust võimaldamiseks. Et toetada siseturul ühtsete tavade juurutamist, võib komisjon võtta vastu selliseid menetlusi käsitlevad suunised, ilma et sellega piirataks Euroopa Andmekaitsekoostöö nõukogu pädevust.

(62) **Määruse (EL) 2016/679 artikli 6 lõike 1 punktis c ja artikli 6 lõikes 3 sätestatud õigusliku kohustuse täitmiseks peaksid tippdomeenide registrid** ja neile domeeninimede registreerimise teenuseid osutavad üksused tegema üldsusele kättesaadavaks **teatavad domeeninimede registreerimise andmed, mis on kindlaks määratud nende suhtes kohaldatavas liikmesriigi õiguses**, näiteks **domeeninimi ja juriidilise isiku nimi**. Tippdomeenide registrid ja tippdomeenide domeeninimede registreerimise teenuseid osutavad üksused peaksid kooskõlas **oma volitustega** võimaldama **õigustatud taotlejate, eelkõige käesoleva direktiivi kohaste pädevate asutuste või määruse (EL) 2016/679 kohaste järelevalveasutuste** õiguspärasest juurdepääsust ka füüsiliste isikutega seotud domeeninimede registreerimise andmetele. Liikmesriigid peaksid tagama, et **tippdomeenide registrid** ja **nende jaoks** domeeninimede registreerimise teenuseid osutavad üksused vastaksid **põhjendamatu viivitusega avaliku sektori asutuste, sealhulgas käesoleva direktiivi kohaste pädevate asutuste, liidu või liikmesriigi õiguse kohaselt kuritegude tõkestamiseks, uurimiseks või nende eest vastutusele võtmiseks pädevate asutuste või määruse (EL) 2016/679 kohaste järelevalveasutuste õiguspärastele ja nõuetekohaselt põhjendatud taotlustele avaldada domeeninimede registreerimise andmeid**. Tippdomeenide registrid ja domeeninimede registreerimise teenuseid osutavad üksused peaksid kehtestama põhimõtted ja menetluskorra registreerimisandmete avaldamiseks ja avalikustamiseks ning kinnitama seejuures teenustaseme kokkulepped õigustatud juurdepääsust taotlejate juurdepääsutaotluste käsitlemiseks. Juurdepääsumenetlus võib hõlmata ka liidese, portaali või muu tehnilise vahendi kasutamist, mis aitab tagada tõhusa süsteemi

registreerimisandmete taotlemiseks ja nende juurdepääsu võimaldamiseks. Et toetada siseturul ühtsete tavade juurutamist, võib komisjon võtta vastu selliseid menetlusi käsitlevad suunised, ilma et sellega piirataks Euroopa Andmekaitseõukogu pädevust.

²⁵ **EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUSE (EL) 2016/679 põhjendus 14:** „Ükski isik ei peaks nõudma käesoleva määrusega ette nähtud kaitset seoses selliste andmete töötlemisega, mis puudutavad juriidilisi isikuid, eelkõige juriidiliste isikutena asutatud ettevõtjaid, sealhulgas juriidilise isiku nime ja vormi ning kontaktandmeid.“

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 63

Komisjoni ettepanek

(63) **Kõik** käesoleva direktiivi kohased elutähtsad ja olulised üksused **peaksid** kuuluma selle liikmesriigi jurisdiktsiooni alla, kus nad oma teenuseid osutavad. Kui üksus osutab teenuseid rohkem kui ühes liikmesriigis, peaks ta kuuluma eraldi ja samal ajal iga kõnealuse liikmesriigi jurisdiktsiooni alla. Nende liikmesriikide pädevad asutused peaksid tegema koostööd, üksteist vastastikku abistama ja vajaduse korral võtma ühiseid järelevalvemeetmeid.

Muudatusettepanek 38

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 64

Muudatusettepanek

(63) **Käesoleva direktiivi kohaldamisel peaksid kõik** käesoleva direktiivi kohased elutähtsad ja olulised üksused kuuluma selle liikmesriigi jurisdiktsiooni alla, kus nad oma teenuseid osutavad. Kui üksus osutab teenuseid rohkem kui ühes liikmesriigis, peaks ta kuuluma eraldi ja samal ajal iga kõnealuse liikmesriigi jurisdiktsiooni alla. Nende liikmesriikide pädevad asutused peaksid **kokku leppima üksikutes klassifikatsioonides**, tegema **nii palju kui võimalik** koostööd, üksteist vastastikku **reaalajas** abistama ja vajaduse korral võtma ühiseid järelevalvemeetmeid.

Komisjoni ettepanek

(64) Võttes arvesse domeeninimede süsteemide, tippdomeeninimede registre, sisulevivõrkude, pilvandmetöötluse, andmekeskuste ja digiteenuste osutajate teenuste ja tegevuse piiriülest iseloomu, peaks asjaomased üksused kuuluma vaid ühe liikmesriigi jurisdiktsiooni alla. **Üksus** peaks kuuluma selle liikmesriigi jurisdiktsiooni alla, kus on tema peamine tegevuskoht liidus. Käesoleva direktiivi kohaldamisel eeldatakse tegevuskohakriteeriumi puhul tulemuslikku tegevust püsiva korra alusel. Sellise korra õiguslik vorm (filiaal või juriidilisest isikust tütarettevõtja) ei ole antud juhul määrav tegur. Selle kriteeriumi täidetuse ei tohiks sõltuda võrgu- ja infosüsteemide füüsilisest paiknemisest teatavas kohas; ainuüksi selliste süsteemide olemasolu ja kasutamine peamist tegevuskohta ei näita ning seega pole need peamise tegevuskoha kindlakstegemisel otsustavad kriteeriumid. Peamine tegevuskoht peaks olema see liidu asukoht, kus tehakse otsuseid küberturvalisuse riskijuhtimise meetmete kohta. Tavaliselt on see liidu asukoht, kus asub ettevõtja peakontor. Kui kõnealuseid otsuseid ei tehta liidus, tuleks peamise tegevuskohana käsitada seda liikmesriiki, mille tegevuskohas on üksusel liidus kõige rohkem töötajaid. Kui teenuseid osutab kontsern, tuleks kontserni peamiseks tegevuskohaks lugeda kontrolliva ettevõtja peamine tegevuskoht.

Muudatusettepanek 39

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 69

Komisjoni ettepanek

(69) Isikuandmete **töötlemist** avaliku sektori asutuste, CERTide, CSIRTide,

Muudatusettepanek

(64) Võttes arvesse domeeninimede süsteemide, tippdomeeninimede registre, sisulevivõrkude, pilvandmetöötluse, andmekeskuste ja digiteenuste osutajate teenuste ja tegevuse piiriülest iseloomu, peaks asjaomased üksused kuuluma vaid ühe liikmesriigi jurisdiktsiooni alla. **Käesoleva direktiivi kohaldamisel** peaks **üksus** kuuluma selle liikmesriigi jurisdiktsiooni alla, kus on tema peamine tegevuskoht liidus. Käesoleva direktiivi kohaldamisel eeldatakse tegevuskohakriteeriumi puhul tulemuslikku tegevust püsiva korra alusel. Sellise korra õiguslik vorm (filiaal või juriidilisest isikust tütarettevõtja) ei ole antud juhul määrav tegur. Selle kriteeriumi täidetuse ei tohiks sõltuda võrgu- ja infosüsteemide füüsilisest paiknemisest teatavas kohas; ainuüksi selliste süsteemide olemasolu ja kasutamine peamist tegevuskohta ei näita ning seega pole need peamise tegevuskoha kindlakstegemisel otsustavad kriteeriumid. Peamine tegevuskoht peaks olema see liidu asukoht, kus tehakse otsuseid küberturvalisuse riskijuhtimise meetmete kohta. Tavaliselt on see liidu asukoht, kus asub ettevõtja peakontor. Kui kõnealuseid otsuseid ei tehta liidus, tuleks peamise tegevuskohana käsitada seda liikmesriiki, mille tegevuskohas on üksusel liidus kõige rohkem töötajaid. Kui teenuseid osutab kontsern, tuleks kontserni peamiseks tegevuskohaks lugeda kontrolliva ettevõtja peamine tegevuskoht.

Muudatusettepanek

(69) Isikuandmete **töötlemine üksuste**, avaliku sektori asutuste, CERTide,

elektroonilise side võrkude ja teenuste pakkujate ning turvatehnoloogiate ja -teenuste pakkujate poolt sellisel määral, mis on rangelt vajalik ja proportsionaalne võrgu- ja infoturbe tagamiseks, tuleks käsitada töötlemisena asjaomase vastutava töötleja õigustatud huvi alusel, nagu on osutatud **määruses (EL) 2016/679**. See peaks hõlmama meetmeid, mis on seotud intsidentide ennetamise, avastamise, analüüsimise ja lahendamise, meetmeid, millega suurendatakse teadlikkust kindlatest küberohtudest, võimaldatakse teabevahetust nõrkuste vähendamise ja koordineeritud avalikustamise kontekstis, samuti vabatahtlikku teabevahetust seoses kõnealuste intsidentide, küberohtude ja nõrkuste, rikkeindikaatorite, taktikate, meetodite ja menetluskorra, küberturvalisuse hoiatussüsteemide ja konfiguratsioonivahenditega. Sellised meetmed võivad nõuda **järgmist liiki isikuandmete** töötlemist: IP-aadressid, URLid, domeeninimed ja meiliaadressid.

CSIRTide ning turvatehnoloogiate ja -teenuste pakkujate poolt sellisel määral, mis on rangelt vajalik ja proportsionaalne võrgu- ja infoturbe tagamiseks, **on vajalik nende juriidiliste kohustuste täitmiseks, mis tulenevad käesolevat direktiivi üle võtvast siseriiklikust õigusest, ning on seetõttu hõlmatud määruse (EL) 2016/679 artikli 6 lõike 1 punktiga c ja artikli 6 lõikega 3. Lisaks tuleks sellist töötlemist** käsitada töötlemisena asjaomase vastutava töötleja õigustatud huvi alusel, nagu on osutatud **määruse (EL) 2016/679 artikli 6 lõike 1 punktis f**. See peaks hõlmama meetmeid, mis on seotud intsidentide ennetamise, avastamise, analüüsimise ja lahendamise, meetmeid, millega suurendatakse teadlikkust kindlatest küberohtudest, võimaldatakse teabevahetust nõrkuste vähendamise ja koordineeritud avalikustamise kontekstis, samuti vabatahtlikku teabevahetust seoses kõnealuste intsidentide, küberohtude ja nõrkuste, rikkeindikaatorite, taktikate, meetodite ja menetluskorra, küberturvalisuse hoiatussüsteemide ja konfiguratsioonivahenditega. **Sageli satuvad küberintsidentide tagajärjel ohtu isikuandmed ning seetõttu peaksid pädevad asutused ja ELi liikmesriikide andmekaitseasutused tegema koostööd ja vahetama teavet kõigis asjakohastes küsimustes, et vältida isikuandmetega seotud rikkumiste vastu**. Sellised meetmed võivad nõuda **teatavate isikuandmete kategooriate** töötlemist, sealhulgas IP-aadressid, URLid, domeeninimed ja meiliaadressid.

Muudatusettepanek 40

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 71

Komisjoni ettepanek

(71) Et tagada jõustamise tõhusus, tuleks koostada käesolevas direktiivis sätestatud

Muudatusettepanek

(71) Et tagada jõustamise tõhusus, tuleks koostada käesolevas direktiivis sätestatud

küberturvalisuse riskijuhtimis- ja aruandluskohustuste rikkumise eest kohaldatavate halduskaristuste miinimumloetelu ning kehtestada selliste karistuste jaoks kogu liidus selge ja ühtne raamistik. Nõuetekohast tähelepanu tuleks pöörata rikkumise *laadile, raskusastmele* ja kestusele, tegelikult põhjustatud kahjule või võimalikule kahjule (mis oleks võinud kaasneda), rikkumise tahtlikkuse või hooletuse aspektile, kahju vältimiseks või leevendamiseks võetud meetmetele, vastutuse tasemele või varasematele asjaomastele rikkumistele, pädeva asutusega tehtava koostöö tasemele ning muule raskendavale või leevendavale tegurile. Karistuste, sealhulgas trahvide määramise suhtes tuleks kooskõlas liidu õiguse üldpõhimõtete ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga kohaldada asjakohaseid menetluslikke kaitsemeetmeid, sealhulgas tõhusat õiguskaitset ja nõuetekohast menetluskorda.

küberturvalisuse riskijuhtimis- ja aruandluskohustuste rikkumise eest kohaldatavate halduskaristuste miinimumloetelu ning kehtestada selliste karistuste jaoks kogu liidus selge ja ühtne raamistik. Nõuetekohast tähelepanu tuleks pöörata rikkumise *tõsidusele* ja kestusele, tegelikult põhjustatud kahjule või võimalikule kahjule (mis oleks võinud kaasneda), *varasematele asjaomastele rikkumistele, sellele, mil viisil sai pädev asutus rikkumisest teada*, rikkumise tahtlikkuse või hooletuse aspektile, kahju vältimiseks või leevendamiseks võetud meetmetele, vastutuse tasemele või varasematele asjaomastele rikkumistele, pädeva asutusega tehtava koostöö tasemele ning muule raskendavale või leevendavale tegurile. *Määratud* karistuste, sealhulgas trahvide suhtes tuleks kooskõlas liidu õiguse üldpõhimõtete ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga kohaldada asjakohaseid menetluslikke kaitsemeetmeid, sealhulgas tõhusat õiguskaitset ja nõuetekohast menetluskorda.

Muudatusettepanek 41

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 74

Komisjoni ettepanek

(74) Liikmesriikidel peaks olema võimalik kehtestada kriminaalkaristuste normid, mida kohaldatakse käesolevat direktiivi ülevõtvate siseriiklike õigusnormide rikkumise korral. Kriminaalkaristuste määramine selliste liikmesriigi normide rikkumise eest ja seotud halduskaristuste määramine ei tohiks aga põhjustada põhimõtte ne bis in idem (Euroopa Kohtu tõlgenduses) rikkumist.

Muudatusettepanek

(74) Liikmesriikidel peaks olema võimalik kehtestada kriminaalkaristuste normid, mida kohaldatakse käesolevat direktiivi ülevõtvate siseriiklike õigusnormide rikkumise korral. *Need kriminaalkaristused võivad hõlmata ka käesoleva määruse rikkumise teel saadud kasu äravõtmist.* Kriminaalkaristuste määramine selliste liikmesriigi normide rikkumise eest ja seotud halduskaristuste määramine ei tohiks aga põhjustada põhimõtte ne bis in idem (Euroopa Kohtu tõlgenduses) rikkumist.

Muudatusettepanek 42

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 76

Komisjoni ettepanek

(76) Et täiendavalt suurendada käesoleva direktiiviga kehtestatud kohustuste rikkumise korral kohaldatavate karistuste tõhusust ja heidutavat mõju, peaks pädevatel asutustel olema õigus kohaldada karistusi, millega peatatakse elutähtsa üksuse osutatavate mõnede või kõigi teenuste sertifikaat või luba **ning keelatakse füüsilisel isikul ajutiselt juhtimisülesannete täitmine**. Selliseid karistusi tuleks kohaldada alati proportsionaalselt rikkumise raskusastmega ning iga juhtumi konkreetseid asjaolusid (sh seda, kas rikkumine oli tahtlik või tulenes ettevaatamatusest, ning seda, milliseid meetmeid kahju vältimiseks või vähendamiseks võeti) silmas pidades, võttes arvesse karistuste **raskusastet** ja mõju üksuste tegevusele ning seeläbi ka nende tarbijatele. Selliseid karistusi tuleks kohaldada üksnes ultima ratio põhimõttel, st alles pärast seda, kui muud käesolevas direktiivis sätestatud asjakohased täitemeetmed on ammendatud, ja ainult seni, kuni üksused, kelle suhtes neid kohaldatakse, võtavad vajalikud meetmed puuduste kõrvaldamiseks või täidavad pädeva asutuse need nõuded, millega seoses karistusi kohaldatai. Selliste karistuste määramise suhtes tuleks kooskõlas liidu õiguse üldpõhimõtete ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga kohaldada asjakohaseid menetluslikke kaitsemeetmeid, sealhulgas **tõhusat õiguskaitset ja** nõuetekohast menetluskorda.

Muudatusettepanek

(76) Et täiendavalt suurendada käesoleva direktiiviga kehtestatud kohustuste rikkumise korral kohaldatavate karistuste tõhusust ja heidutavat mõju, peaks pädevatel asutustel olema õigus kohaldada karistusi, millega peatatakse elutähtsa üksuse osutatavate mõnede või kõigi teenuste sertifikaat või luba. Selliseid karistusi tuleks kohaldada alati proportsionaalselt rikkumise raskusastmega ning iga juhtumi konkreetseid asjaolusid (sh seda, kas rikkumine oli tahtlik või tulenes ettevaatamatusest, ning seda, milliseid meetmeid kahju vältimiseks või vähendamiseks võeti) silmas pidades, võttes arvesse karistuste **tõsidust** ja mõju üksuste tegevusele ning seeläbi ka nende tarbijatele. Selliseid karistusi tuleks kohaldada üksnes ultima ratio põhimõttel, st alles pärast seda, kui muud käesolevas direktiivis sätestatud asjakohased täitemeetmed on ammendatud, ja ainult seni, kuni üksused, kelle suhtes neid kohaldatakse, võtavad vajalikud meetmed puuduste kõrvaldamiseks või täidavad pädeva asutuse need nõuded, millega seoses karistusi kohaldatai. Selliste karistuste määramise suhtes tuleks kooskõlas liidu õiguse üldpõhimõtete ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga kohaldada asjakohaseid menetluslikke kaitsemeetmeid, sealhulgas **tõhusaid õiguskaitsevahendeid**, nõuetekohast menetluskorda, **süütuse presumptsiooni ja õigust kaitsele**.

Muudatusettepanek 43

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 77

Komisjoni ettepanek

(77) Käesoleva direktiiviga tuleks kehtestada *kooskõlas määrusega* (EL) 2016/679 *pädevate asutuste ja* järelevalveasutuste vahelise koostöö eeskirjad isikuandmetega seotud rikkumiste käsitlemiseks.

Muudatusettepanek

(77) Käesoleva direktiiviga tuleks kehtestada *käesoleva direktiivi kohaste pädevate asutuste ja määruse* (EL) 2016/679 *kohaste* järelevalveasutuste vahelise koostöö eeskirjad isikuandmetega seotud rikkumiste käsitlemiseks.

Muudatusettepanek 44

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 79

Komisjoni ettepanek

(79) Kehtestada tuleks vastastikuse hindamise mehhanism, mis võimaldaks liikmesriikide määratud ekspertidel hinnata küberturvalisuse alaste eeskirjade rakendamist, sealhulgas liikmesriikide suutlikkuse ja saadaolevate vahendite taset.

Muudatusettepanek

(79) Kehtestada tuleks vastastikuse hindamise mehhanism, mis võimaldaks liikmesriikide määratud ekspertidel hinnata küberturvalisuse alaste eeskirjade rakendamist, sealhulgas liikmesriikide suutlikkuse ja saadaolevate vahendite taset. ***EL peaks hõlbustama koordineeritud reageerimist ulatuslikele küberintsidentidele ja -kriisidele ning pakkuma abi selliste küberrünnakute järgse taastamise hõlbustamiseks.***

Muudatusettepanek 45

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 82 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(82a) Käesolevat direktiivi ei kohaldata liidu institutsioonide, organite ja asutuste suhtes. Siiski võidakse liidu organeid pidada käesoleva direktiivi kohaselt elutähtsateks või olulisteks üksusteks. Et saavutada järjekindlate ja ühtsete reeglite abil ühtne kaitsetase, peaks komisjon

*avaldama 31. detsembriks 2022
seadusandliku ettepaneku, et lisada liidu
institutsioonid, organid ja asutused kogu
ELi hõlmavasse küberturvalisuse
raamistikku.*

Muudatusettepanek 46

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 84

Komisjoni ettepanek

(84) Käesolevas direktiivis austatakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigusi ja põhimõtteid, eelkõige õigust eraelu ja edastatavate sõnumite puutumatusse, isikuandmete kaitsele, ettevõtlusvabadusele, omandile, töhusale õiguskaitsevahendile kohtus ja ärakuulamisele. Käesolevat direktiivi tuleks rakendada kooskõlas nimetatud õiguste ja põhimõtetega,

Muudatusettepanek

(84) Käesolevas direktiivis austatakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigusi ja põhimõtteid, eelkõige õigust eraelu ja edastatavate sõnumite puutumatusse, isikuandmete kaitsele, ettevõtlusvabadusele, omandile, töhusale õiguskaitsevahendile kohtus ja ärakuulamisele. Käesolevat direktiivi tuleks rakendada kooskõlas nimetatud õiguste ja põhimõtetega ***ning täielikus kooskõlas neid küsimusi reguleerivate liidu õigusaktidega. Käesoleva direktiivi alusel toimuva isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatakse määrust (EL) 2016/679 ja direktiivi 2002/58/EÜ nende vastavas kohaldamisalas, kaasa arvatud nende järelevalveasutuste ülesanded ja volitused, kes on pädevad kõnealuste õigusaktide järgimist jälgima.***

Muudatusettepanek 47

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 2 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse sellist liiki avaliku ja erasektori üksuste suhtes, mis on esitatud I lisa elutähtsate üksuste loetelus ja II lisa oluliste üksuste loetelus. Käesolevat direktiivi ei kohaldata üksuste suhtes, mis kvalifitseeruvad mikro- ja väikeettevõtetele komisjoni soovitusel

Muudatusettepanek

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse sellist liiki avaliku ja erasektori üksuste suhtes, mis on esitatud I lisa elutähtsate üksuste loetelus ja II lisa oluliste üksuste loetelus. Käesolevat direktiivi ei kohaldata üksuste suhtes, mis kvalifitseeruvad mikro- ja väikeettevõtetele komisjoni soovitusel

2003/361/EÜ tähenduses²⁸.

2003/361/EÜ tähenduses²⁸. **Komisjoni soovitus 2003/361/EÜ lisa artikli 3 punkti 4 ei kohaldata.**

²⁸ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

²⁸ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

Muudatusettepanek 48

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 2 – lõige 2 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

2. Käesolevat direktiivi kohaldatakse siiski ka I ja II lisas osutatud üksuste suhtes olenemata nende suurusest, kui

Muudatusettepanek

2. Käesolevat direktiivi kohaldatakse siiski ka I ja II lisas osutatud üksuste suhtes, olenemata nende suurusest **ja lähtudes artikli 18 kohasest riskihindamisest**, kui

Muudatusettepanek 49

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 2 – lõige 2 – punkt c

Komisjoni ettepanek

c) üksus, kes on **liikmesriigis** teatava teenuse ainuosutaja;

Muudatusettepanek

c) üksus, kes on **riigi või piirkonna tasandil** teatava teenuse ainuosutaja;

Muudatusettepanek 50

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 2 – lõige 2 – punkt d

Komisjoni ettepanek

d) üksus, kelle osutatava teenuse **võimalik** katkemine avaldaks mõju avalikule ohutusele, avalikule julgeolekule või rahvatervisele;

Muudatusettepanek

d) üksus, kelle osutatava teenuse katkemine avaldaks mõju avalikule ohutusele, avalikule julgeolekule või rahvatervisele;

Muudatusettepanek 51

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 2 – punkt e

Komisjoni ettepanek

e) üksus, kelle osutatava teenuse **võimalik** katkemine võib tekitada süsteemseid riske, eriti kui see puudutab sektoreid, kus sellisel katkemisel võib olla piiriülene mõju;

Muudatusettepanek

e) üksus, kelle osutatava teenuse katkemine võib tekitada süsteemseid riske, eriti kui see puudutab sektoreid, kus sellisel katkemisel võib olla piiriülene mõju;

Muudatusettepanek 52

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4a. Käesoleva direktiivi alusel toimuv isikuandmete töötlemine peab olema kooskõlas määrusega (EL) 2016/679 ja direktiiviga 2002/58/EÜ ning piirduma sellega, mis on käesoleva direktiivi eesmärkide saavutamiseks rangelt vajalik ja proportsionaalne.

Muudatusettepanek 53

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 5

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

5. Ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artikli 346 kohaldamist, tuleks teavet, mis on liidu ja siseriiklike õigusnormide, näiteks ärisaladust käsitlevate õigusnormide kohaselt konfidentsiaalne, vahetada komisjoni ja teiste asjakohaste asutustega ainult siis, kui selline teabevahetus on vajalik käesoleva direktiivi kohaldamiseks. Vahetada võib ainult teavet, mis on teabevahetuse eesmärki arvestades **oluline ja proportsionaalne**. Teavet vahetades peab tagama asjaomase teabe konfidentsiaalsuse ning elutähtsate ja oluliste üksuste

5. Ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artikli 346 kohaldamist, tuleks teavet, mis on liidu ja siseriiklike õigusnormide, näiteks ärisaladust käsitlevate õigusnormide kohaselt konfidentsiaalne, vahetada komisjoni ja teiste asjakohaste asutustega ainult siis, kui selline teabevahetus on vajalik käesoleva direktiivi kohaldamiseks. Vahetada võib ainult teavet, mis on teabevahetuse eesmärki arvestades **vajalik**. Teavet vahetades peab tagama asjaomase teabe konfidentsiaalsuse ning elutähtsate ja oluliste üksuste turvalisuse ja ärihuvide

turvalisuse ja ärihuvide kaitse.

kaitse.

Muudatusettepanek 54

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 2 – lõige 6 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

6a. Komisjon avaldab enne 31. detsembrist 2021 seadusandliku ettepaneku liidu institutsioonide, organite ja asutuste integreerimiseks kogu ELi hõlmavasse üldisesse küberturvalisuse raamistikku, et saavutada järjepidevate ja homogeensete reeglite abil ühtne kaitsetase.

Muudatusettepanek 55

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 4 – lõik 1 – punkt 1 – alapunkt b

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

b) seade või omavahel ühendatud või seotud seadmete rühm, millest vähemalt ühes toimub mõne programmi kohaselt digiandmete automaatne töötlemine;

b) seade või omavahel ühendatud või seotud seadmete rühm, millest vähemalt ühes toimub mõne programmi kohaselt digiandmete automaatne töötlemine **ning mis on integreeritud IT-süsteemi ja mida kasutatakse nende ettenähtud teenuste osutamiseks;**

Muudatusettepanek 56

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 4 – lõik 1 – punkt 4

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4) „riiklik küberturvalisuse strateegia“ – liikmesriigi ühtne raamistik, mis näeb ette **võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse** tagamise strateegilised eesmärgid ja prioriteedid kõnealuses liikmesriigis;

4) „riiklik küberturvalisuse strateegia“ – liikmesriigi ühtne raamistik, mis näeb ette **küberturvalisuse** tagamise strateegilised eesmärgid ja prioriteedid kõnealuses liikmesriigis;

Muudatusettepanek 57

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõik 1 – punkt 12

Komisjoni ettepanek

12) „interneti vahetuspunkt (IXP)“ – võrguvahend, mis võimaldab rohkem kui kahe sõltumatu võrgu (autonoomse süsteemi) omavahelist ühendamist, eelkõige selleks, et hõlbustada internetiliikluse vahetamist; IXP võimaldab üksnes autonoomsete süsteemide omavahelist ühendamist; IXP ei nõua ühegi kahe osaleva autonoomse süsteemi vahel kulgeva internetiliikluse kulgemist mõne kolmanda autonoomse süsteemi kaudu, ei muuda sellist liiklust ega sekku sellesse mingil muul viisil;

Muudatusettepanek

välja jäetud

Muudatusettepanek 58

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõik 1 – punkt 22

Komisjoni ettepanek

22) „sotsiaalvõrguteenuse platvorm“ – platvorm, mis võimaldab lõppkasutajatel vastastikku ühendust pidada, sisu jagada, teavet otsida ja suhelda mitme seadme kaudu, eelkõige vestluste, postituste, videote ja soovitude vormis;

Muudatusettepanek

välja jäetud

Muudatusettepanek 59

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõik 1 – punkt 24

Komisjoni ettepanek

24) „üksus“ – mis tahes füüsiline isik või asukohajärgse liikmesriigi õiguse kohaselt asutatud ja vastavalt tunnustatud juriidiline isik, kes võib enda nimel kasutada teatavaid õigusi ja täita teatavaid kohustusi;

Muudatusettepanek

24) „üksus“ – mis tahes füüsiline isik või asukohajärgse liikmesriigi õiguse kohaselt asutatud ja vastavalt tunnustatud **mis tahes** juriidiline isik, kes võib enda nimel kasutada teatavaid õigusi ja täita teatavaid kohustusi;

Muudatusettepanek 60

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 5 – lõige 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) selle liikmesriigi küberturvalisuse strateegia eesmärkide ja prioriteetide määratlus;

Muudatusettepanek

(a) selle liikmesriigi küberturvalisuse strateegia eesmärkide ja prioriteetide määratlus, ***võttes arvesse kodanike üldist küberturbeteadlikkuse taset ning tarbijate ühendatud seadmete üldist turvalisustaset;***

Muudatusettepanek 61

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 5 – lõige 1 – punkt f

Komisjoni ettepanek

(f) poliitikaraamistik käesoleva direktiivi ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) XXXX/XXXX³⁸ [kriitilise tähtsusega üksuste ***vastupanuvõime*** direktiiv] kohaste pädevate asutuste vahelise tegevuse paremaks koordineerimiseks intsidentide ja küberohtude alase teabe jagamise ning järelevalveülesannete täitmise eesmärgil.

Muudatusettepanek

(f) poliitikaraamistik käesoleva direktiivi ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) XXXX/XXXX³⁸ [kriitilise tähtsusega üksuste ***vastupidavusvõime*** direktiiv] kohaste pädevate asutuste vahelise tegevuse paremaks koordineerimiseks ***nii liikmesriikide sees kui ka nende vahel*** intsidentide ja küberohtude alase teabe jagamise ning järelevalveülesannete täitmise eesmärgil.

³⁸ [lisada täielik pealkiri ja ELTs avaldamise viide, kui see on teada]

³⁸ [lisada täielik pealkiri ja ELTs avaldamise viide, kui see on teada]

Muudatusettepanek 62

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 5 – lõige 2 – punkt b

Komisjoni ettepanek

b) suunised IKT-toodete ja -teenuste küberturvalisusega seotud nõuete ja vastavate spetsifikatsioonide hõlmamiseks

Muudatusettepanek

b) suunised IKT-toodete ja -teenuste küberturvalisusega seotud nõuete ja vastavate spetsifikatsioonide hõlmamiseks

riigihankemenetlusse;

riigihankemenetlusse, *sealhulgas – kuid mitte ainult – krüptimisnõuded ja avatud lähtekoodiga küberturvalisustoodete kasutamise edendamine;*

Muudatusettepanek 63

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 2 – punkt d a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

da) poliitikameetmed, mis on seotud avatud andmete ja avatud lähtekoodi kasutamise jätkamisega läbipaistva turvalisuse raames;

Muudatusettepanek 64

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 2 – punkt d b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

db) poliitikameetmed, millega edendatakse veebiteenuste kasutajate isikuandmete privaatsust ja turvalisust;

Muudatusettepanek 65

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 2 – punkt e**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

e) poliitikameetmed, mille abil edendatakse ja arendatakse oskusi, suurendatakse teadlikkust ning toetatakse teadus- ja arendusalgatusi küberturvalisuse vallas;

e) poliitikameetmed, mille abil edendatakse ja arendatakse oskusi, suurendatakse teadlikkust ning toetatakse teadus- ja arendusalgatusi küberturvalisuse vallas, *sealhulgas küberturvalisuse koolitusprogrammide väljatöötamine, et valmistada üksuste jaoks ette spetsialiste ja tehnikuid;*

Muudatusettepanek 66

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 2 – punkt f**

Komisjoni ettepanek

f) poliitikameetmed, millega toetatakse akadeemilisi ja teadusasutusi küberturvalisuse *vahendite* ja turvalise võrgutaristu *väljatöötamisel*;

Muudatusettepanek

f) poliitikameetmed, millega toetatakse akadeemilisi ja teadusasutusi, ***kes toetavad riiklikku küberturvalisuse strateegiat, töötades välja ja võttes kasutusele küberturvalisuse vahendid*** ja turvalise võrgutaristu, ***kaasa arvatud erimeetmed, mis on seotud soolise esindatuse ja tasakaalustatusega selles sektoris***;

Muudatusettepanek 67

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 2 – punkt h**

Komisjoni ettepanek

h) poliitikameetmed, mis käsitlevad VKEde, eelkõige käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja jäetud VKEde erivajadusi seoses suuniste ja toega, mis parandaks VKEde vastupidavusvõimet küberturvalisusega seotud ohtude suhtes.

Muudatusettepanek

h) poliitikameetmed, mis käsitlevad VKEde, eelkõige käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja jäetud VKEde erivajadusi seoses suuniste ja toega, mis parandaks VKEde vastupidavusvõimet küberturvalisusega seotud ohtude suhtes ***ja nende suutlikkust reageerida küberturvalisuse intsidentidele***.

Muudatusettepanek 68

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 6 – lõige 2**

Komisjoni ettepanek

2. ENISA töötab välja Euroopa nõrkuste registri ja haldab seda. Selleks võtab ENISA kasutusele asjakohased infosüsteemid, põhimõtted ja menetlused eelkõige selleks, et võimaldada elutähtsatel ja olulistel üksustel ning nende võrgu- ja infosüsteemide tarnijatel avalikustada ja registreerida IKT-toodete või -teenuste nõrkusi ning anda kõigile huvitatud

Muudatusettepanek

2. ENISA töötab välja Euroopa nõrkuste registri ja haldab seda. Selleks võtab ENISA kasutusele asjakohased infosüsteemid, põhimõtted ja menetlused eelkõige selleks, et võimaldada elutähtsatel ja olulistel üksustel ning nende võrgu- ja infosüsteemide tarnijatel avalikustada ja registreerida IKT-toodete või -teenuste nõrkusi ning anda kõigile huvitatud

isikutele juurdepääs registris sisalduvale nõrkusi käsitlevale teabele. Täpsemalt sisaldab register teavet nõrkuse olemuse, mõjutatud IKT-toodete või -teenuste ning nõrkuse raskusastme kohta, pidades silmas selle võimaliku ärakasutamise olukordi, samuti seotud paikade kättesaadavuse kohta ning paikade puudumisel haavatavate toodete ja teenuste kasutajatele suunatud suuniseid selle kohta, kuidas avalikustatud nõrkustest tulenevaid riske vähendada.

isikutele juurdepääs registris sisalduvale nõrkusi käsitlevale teabele. Täpsemalt sisaldab register teavet nõrkuse olemuse, mõjutatud IKT-toodete või -teenuste ning nõrkuse raskusastme kohta, pidades silmas selle võimaliku ärakasutamise olukordi, samuti seotud paikade kättesaadavuse kohta ning paikade puudumisel haavatavate toodete ja teenuste kasutajatele suunatud suuniseid selle kohta, kuidas avalikustatud nõrkustest tulenevaid riske vähendada. ***Et tagada registrisse kantud teabe turvalisus ja juurdepääsetavus, kohaldab ENISA nüüdisaegseid turvameetmeid ja teeb teabe vastavate liideste kaudu masinloetaval kujul kättesaadavaks.***

Muudatusettepanek 69

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7 – lõige 3 – punkt a

Komisjoni ettepanek

a) riiklike valmisolekumeetmete ja nendega seotud tegevuste eesmärgid;

Muudatusettepanek

a) riiklike ***ning vajaduse ja kohaldatavuse korral piirkondlike ja piiriüleste*** valmisolekumeetmete ja nendega seotud tegevuste eesmärgid;

Muudatusettepanek 70

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 10 – lõige 2 – punkt e

Komisjoni ettepanek

e) üksuse taotlusel üksuse teenuste osutamiseks kasutatavate ***võrgu-*** ja ***infosüsteemide ennetav kontrollimine***;

Muudatusettepanek

e) üksuse taotlusel üksuse teenuste osutamiseks kasutatavate ***infosüsteemide*** ja ***võrgupiirkonna turvakontroll, et konkreetsed ohud kindlaks teha, neid leevendada või ennetada, sellise ennetava kontrollimise käigus piirdub isikuandmete töötlamine vaid rangelt vajalikuga ning igal juhul IP-aadressi ja URLidega.***

Muudatusettepanek 71

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 11 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Liikmesriigid tagavad käesolevas direktiivis sätestatud ülesannete ja kohustuste tõhusaks täitmiseks vajalikus ulatuses asjakohase koostöö kõnealuse liikmesriigi pädevate asutuste ning ühtsete kontaktpunktide ja õiguskaitseasutuste, andmekaitseasutuste ja direktiivi (EL) XXXX/XXXX [kriitilise tähtsusega üksuste *vastupanuvõime* direktiiv] kohaselt kriitilise tähtsusega taristu eest vastutavate asutuste ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) XXXX/XXXX³⁹ [DORA määrus] kohaselt määratud riiklike finantsasutuste vahel.

³⁹ [lisada täielik pealkiri ja ELTs avaldamise viide, kui see on teada]

Muudatusettepanek 72

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 11 – lõige 5

Komisjoni ettepanek

5. Liikmesriigid tagavad, et nende pädevad asutused esitavad direktiivi (EL) XXXX/XXXX [kriitilise tähtsusega üksuste vastupidavusvõime direktiiv] kohaselt määratud pädevatele asutustele korrapäraselt teavet küberturvalisuse riskide, küberohtude ja intsidentide kohta, mis mõjutavad direktiivi (EL) XXXX/XXXX [kriitilise tähtsusega üksuste vastupidavusvõime direktiiv] alusel kriitilise tähtsusega üksustena käsitatavaid või kriitilise tähtsusega üksustega samaväärseid üksusi, ning

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad käesolevas direktiivis sätestatud ülesannete ja kohustuste tõhusaks täitmiseks vajalikus ulatuses asjakohase koostöö kõnealuse liikmesriigi pädevate asutuste ning ühtsete kontaktpunktide ja õiguskaitseasutuste, andmekaitseasutuste ja direktiivi (EL) XXXX/XXXX [kriitilise tähtsusega üksuste *vastupidavusvõime* direktiiv] kohaselt kriitilise tähtsusega taristu eest vastutavate asutuste ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) XXXX/XXXX³⁹ [DORA määrus] kohaselt määratud riiklike finantsasutuste vahel *kooskõlas nende vastava pädevusega*.

³⁹ [lisada täielik pealkiri ja ELTs avaldamise viide, kui see on teada]

meetmete kohta, mida pädevad asutused on kõnealuste riskide ja intsidentidega seoses võtnud.

meetmete kohta, mida pädevad asutused on kõnealuste riskide ja intsidentidega seoses võtnud.

Muudatusettepanek 73

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 12 – lõige 3 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

3. Koostöörühma moodustavad liikmesriikide, komisjoni ja ENISA esindajad. Euroopa välisteenistus **osaleb** koostöörühma tegevuses vaatljana. Euroopa järelevalveasutused võivad osaleda koostöörühma tegevuses määruse (EL) XXXX/XXXX [DORA määrus] artikli 17 lõike 5 punkti c kohaselt.

Muudatusettepanek

3. Koostöörühma moodustavad liikmesriikide, komisjoni ja ENISA esindajad. Euroopa välisteenistus, ***Europoli küberkuritegevuse vastase võitluse Euroopa keskus ja Euroopa Andmekaitseõukogu osalevad*** koostöörühma tegevuses vaatljana. Euroopa järelevalveasutused võivad osaleda koostöörühma tegevuses määruse (EL) XXXX/XXXX [DORA määrus] artikli 17 lõike 5 punkti c kohaselt.

Muudatusettepanek 74

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 12 – lõige 3 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Kui see on **vajalik**, **võib** koostöörühm **kutsuda** oma töös osalema asjakohaste sidusrühmade esindajad.

Muudatusettepanek

Kui see on **tema ülesannete täitmiseks asjakohane**, **kutsub** koostöörühm oma töös osalema asjakohaste sidusrühmade esindajad **ja vaatljana osalema Euroopa Parlamendi**.

Muudatusettepanek 75

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 12 – lõige 8

Komisjoni ettepanek

8. Koostöörühm kohtub korrapäraselt ja vähemalt **kord** aastas direktiivi (EL)

Muudatusettepanek

8. Koostöörühm kohtub korrapäraselt ja vähemalt **kaks korda** aastas direktiivi

XXXX/XXXX [kriitilise tähtsusega üksuste vastupidavusvõime direktiiv] alusel loodud kriitilise tähtsusega üksuste vastupidavusvõime töörühmaga, et **edendada** strateegilist koostööd ja teabevahetust.

Muudatusettepanek 76

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 13 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. CSIRTide võrgustik moodustatakse liikmesriikide CSIRTide ja CERT-EU esindajatest. Komisjon **osaleb** CSIRTide võrgustiku tegevuses vaatljana. ENISA tagab sekretariaaditeenused ja toetab aktiivselt CSIRTide-vahelist koostööd.

Muudatusettepanek 77

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 14 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. EU-CyCLONE moodustatakse liikmesriikide artikli 7 kohaselt määratud kriisiohjeasutuste, komisjoni ja ENISA esindajatest. ENISA tagab võrgustiku jaoks sekretariaaditeenused ja toetab turvalist teabevahetust.

Muudatusettepanek 78

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 14 – lõige 6

Komisjoni ettepanek

6. EU-CyCLONE teeb CSIRTide võrgustikuga koostööd kokkulepitud

(EL) XXXX/XXXX [kriitilise tähtsusega üksuste vastupidavusvõime direktiiv] alusel loodud kriitilise tähtsusega üksuste vastupidavusvõime töörühmaga, et **hõlbustada** strateegilist koostööd ja **reaalajas** teabevahetust.

Muudatusettepanek

2. CSIRTide võrgustik moodustatakse liikmesriikide CSIRTide ja CERT-EU esindajatest. Komisjon **ja Europoli küberkuritegevuse vastase võitluse Euroopa keskus osalevad** CSIRTide võrgustiku tegevuses vaatljana. ENISA tagab sekretariaaditeenused ja toetab aktiivselt CSIRTide-vahelist koostööd.

Muudatusettepanek

2. EU-CyCLONE moodustatakse liikmesriikide artikli 7 kohaselt määratud kriisiohjeasutuste, komisjoni ja ENISA esindajatest. **Europoli küberkuritegevuse vastase võitluse Euroopa keskus osaleb EU-CyCLONE'i tegevuses vaatljana.** ENISA tagab võrgustiku jaoks sekretariaaditeenused ja toetab turvalist teabevahetust.

6. EU-CyCLONE teeb CSIRTide võrgustikuga koostööd kokkulepitud

menetluskorra alusel.

menetluskorra alusel **ning õiguskaitsega ELi hädaolukordades õiguskaitsealase reageerimise protokollil alusel.**

Muudatusettepanek 79

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 15 – lõige 1 – sissejuhatav osa**

Komisjoni ettepanek

1. ENISA esitab koostöös komisjoniga **iga kahe aasta tagant** aruande, mis käsitleb küberturvalisuse olukorda liidus. Aruanne sisaldab täpsemalt hinnanguid järgmise kohta:

Muudatusettepanek

1. ENISA esitab koostöös komisjoniga **iga-aastase** aruande, mis käsitleb küberturvalisuse olukorda liidus. Aruanne **esitatakse masinloetavas vormingus ja see** sisaldab täpsemalt hinnanguid järgmise kohta:

Muudatusettepanek 80

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 15 – lõige 1 – punkt c a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ca) küberturvalisuse intsidentide mõju isikuandmete kaitsele liidus.

Muudatusettepanek 81

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 15 – lõige 1 – punkt c b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(cb) ülevaade kodanike küberturbeteadlikkusest ja selle rakendamise üldtasemest ning liidus turule lastud, tarbijale suunatud ühendatud seadmete turvalisuse üldtasemest;

Muudatusettepanek 82

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 17 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Liikmesriigid tagavad, et juhtorgani liikmed läbivad korrapäraselt erikoolitusi, mis võimaldavad omandada piisavad teadmised ja oskused, et mõista ja hinnata küberturvalisuse riske ja nende juhtimise tavasid ning nendest tulenevat mõju üksuse tegevusele.

Muudatusettepanek

2. Liikmesriigid tagavad, et juhtorgani liikmed **ja küberturvalisuse eest vastutavad spetsialistid** läbivad korrapäraselt erikoolitusi, mis võimaldavad omandada piisavad teadmised ja oskused, et mõista ja hinnata **muutuvaid** küberturvalisuse riske ja nende juhtimise tavasid ning nendest tulenevat mõju üksuse tegevusele.

Muudatusettepanek 83

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 18 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et elutähtsad ja olulised üksused võtavad asjakohased ja proportsionaalsed tehnilised ja korralduslikud meetmed, et juhtida riske, mis ohustavad nende **üksuste** teenuste **osutamisel** kasutatavate võrgu- ja infosüsteemide **turvalisust**. Tehnika taset arvesse võttes tagatakse nende meetmetega ähvardavale ohule vastav võrgu- ja infosüsteemide **turvalisuse** tase.

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et elutähtsad ja olulised üksused võtavad asjakohased ja proportsionaalsed tehnilised ja korralduslikud meetmed, et juhtida riske, mis ohustavad nende teenuste **osutamiseks kasutatavate võrgu- ja infosüsteemide küberturvalisust, ning eesmärgiga tagada nende teenuste järjepidevus ja hallata üksikisikute õigustega seotud riske, mis tekivad nende isikuandmete töötlemisel**. Tehnika taset arvesse võttes tagatakse nende meetmetega ähvardavale ohule vastav võrgu- ja infosüsteemide **küberturvalisuse** tase.

Muudatusettepanek 84

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 18 – lõige 2 – punkt g

Komisjoni ettepanek

(g) krüptograafia ja krüpteerimise

Muudatusettepanek

(g) krüptograafia ja **tugeva**

kasutamise.

krüpteerimise kasutamise.

Muudatusettepanek 85

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 18 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Liikmesriigid tagavad, et lõike 2 punktis d osutatud asjakohaseid meetmeid kaaludes võtavad üksused arvesse igale tarnijale ja teenuseosutajale eriomaseid nõrkusi ning nende tarnijate ja teenuseosutajate toodete/teenuste üldist kvaliteeti ja küberturvalisuse tavaid, sealhulgas nende turvalise arenduse korda.

Muudatusettepanek

3. Liikmesriigid tagavad, et lõike 2 punktis d osutatud asjakohaseid **ja proportsionaalseid** meetmeid kaaludes võtavad üksused arvesse igale tarnijale ja teenuseosutajale eriomaseid nõrkusi ning nende tarnijate ja teenuseosutajate toodete/teenuste üldist kvaliteeti ja küberturvalisuse tavaid, sealhulgas nende turvalise arenduse korda. **Pädevad asutused annavad üksustele suuniseid praktilise ja proportsionaalse kohaldamise kohta.**

Muudatusettepanek 86

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 18 – lõige 6 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

6a. Liikmesriigid annavad elutähtsa või olulise üksuse pakutava võrgu- ja infosüsteemi kasutajale õiguse saada üksuselt teavet võetud tehniliste ja korralduslike meetmete kohta, mille eesmärk on hallata võrgu- ja infosüsteemide turvalisust ohustavaid riske. Liikmesriigid määravad kindlaks sellise õiguse piirangud.

Muudatusettepanek 87

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 19 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Koostöörühm **võib** koostöös komisjoni ja ENISAgaga **teha** kindlate

Muudatusettepanek

1. Koostöörühm **teeb** koostöös komisjoni ja ENISAgaga kindlate kriitilise

kriitilise tähtsusega IKT-teenuste, -süsteemide või -toodete tarneahelate turvalisusega seotud riskide koordineeritud hindamisi, võttes arvesse tehnilisi ja asjakohasel juhul ka muid kui tehnilisi riskitegureid.

tähtsusega IKT-teenuste, -süsteemide või -toodete tarneahelate turvalisusega seotud riskide koordineeritud hindamisi, võttes arvesse tehnilisi ja asjakohasel juhul ka muid kui tehnilisi riskitegureid.

Muudatusettepanek 88

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 20 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et elutähtsad ja olulised üksused teavitavad põhjendamatu viivitusega pädevaid asutusi või CSIRTi vastavalt lõigetele 3 ja 4 kõikidest intsidentidest, mis nende teenuste osutamist märkimisväärselt mõjutavad. ***Kus asjakohane, teavitavad*** kõnealused üksused põhjendamatu viivitusega oma teenuste saajaid intsidentidest, mis tõenäoliselt kahjustavad kõnealuste teenuste osutamist. Liikmesriigid tagavad, et kõnealused üksused esitavad muu hulgas teabe, mis võimaldab pädevatel asutustel või CSIRTil teha kindlaks intsidendi piiriülese mõju.

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et elutähtsad ja olulised üksused teavitavad põhjendamatu viivitusega ***ja igal juhul 24 tunni jooksul*** pädevaid asutusi või CSIRTi vastavalt lõigetele 3 ja 4 kõikidest intsidentidest, mis nende teenuste osutamist märkimisväärselt mõjutavad, ***ja teavitavad pädevaid õiguskaitseasutusi, kui kahtlustatakse või on teada, et intsident on olemuselt kuritahtlik.*** Kõnealused üksused ***teavitavad*** põhjendamatu viivitusega ***ja igal juhul 24 tunni jooksul*** oma teenuste saajaid intsidentidest, mis tõenäoliselt kahjustavad kõnealuste teenuste osutamist, ***ja annavad teavet, mis võimaldaks neil leevendada küberrünnete kahjulikke tagajärgi. Erandjuhul, kui avalikustamine võib kaasa tuua uusi küberründeid, võivad need üksused teavitamisega viivitada.*** Liikmesriigid tagavad, et kõnealused üksused esitavad muu hulgas teabe, mis võimaldab pädevatel asutustel või CSIRTil teha kindlaks intsidendi piiriülese mõju.

Muudatusettepanek 89

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 20 – lõige 2 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

2. Liikmesriigid tagavad, et elutähtsad ja olulised üksused **teavitavad põhjendamatu viivitusega** pädevaid asutusi või CSIRTi igast olulisest küberohust, mille kõnealused üksused on tuvastanud ja mis oleks võinud põhjustada olulise intsidendi.

Muudatusettepanek 90

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 20 – lõige 2 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Kui see on asjakohane, **teavitavad kõnealused üksused põhjendamatu viivitusega** oma teenuste saajaid, keda oluline küberoht võib mõjutada, meetmetest või parandusmeetmetest, mida teenuste saajad saavad ohule reageerimiseks võtta. Kui **asjakohane**, teavitavad üksused teenuse saajaid ka ohust endast. Teatamisega ei suurene teatava üksuse vastutus.

Muudatusettepanek 91

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 20 – lõige 4 – punkt c – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

(c) hiljemalt üks kuu pärast punktis a osutatud aruande esitamist **lõpparuande**, mis sisaldab vähemalt järgmist:

Muudatusettepanek 92

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 20 – lõige 4 – punkt c – alapunkt ii

Muudatusettepanek

2. Liikmesriigid tagavad, et elutähtsad ja olulised üksused **on võimelised teavitama** pädevaid asutusi või CSIRTi igast olulisest küberohust, mille kõnealused üksused on tuvastanud ja mis oleks võinud põhjustada olulise intsidendi.

Muudatusettepanek

Kui see on asjakohane, **lubatakse kõnealustel üksustel teavitada** oma teenuste saajaid, keda oluline küberoht võib mõjutada, meetmetest või parandusmeetmetest, mida teenuste saajad saavad ohule reageerimiseks võtta. Kui **selline teavitus edastatakse**, teavitavad üksused teenuse saajaid ka ohust endast. Teatamisega ei suurene teatava üksuse vastutus.

Muudatusettepanek

(c) hiljemalt üks kuu pärast punktis a osutatud aruande esitamist **põhjaliku aruande**, mis sisaldab vähemalt järgmist:

Komisjoni ettepanek

ii) intsidendi tõenäoliselt põhjustanud **ohu** liik või juurpõhjus;

Muudatusettepanek

ii) intsidendi tõenäoliselt põhjustanud **küberohu** liik või juurpõhjus;

Muudatusettepanek 93

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 20 – lõige 4 – punkt c – punkt iii

Komisjoni ettepanek

iii) juba kohaldatud ja kohaldamisel olevad **leevendusmeetmed**.

Muudatusettepanek

iii) juba kohaldatud ja kohaldamisel olevad **leevendus- või parandusmeetmed**.

Muudatusettepanek 94

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 20 – lõige 6

Komisjoni ettepanek

6. Kui see on asjakohane ja eelkõige juhul, kui lõikes 1 osutatud intsident puudutab kahte või enamat liikmesriiki, peab pädev asutus või CSIRT teavitama teisi mõjutatud liikmesriike ja ENISAat. Seda tehes kaitsevad pädevad asutused, CSIRTid ja ühtsed kontaktpunktid kooskõlas liidu õigusega või liidu õigusele vastavate siseriiklike õigusaktidega üksuse turvalisust ja ärihuve ning esitatud teabe konfidentsiaalsust.

Muudatusettepanek

6. Kui see on asjakohane ja eelkõige juhul, kui lõikes 1 osutatud intsident puudutab kahte või enamat liikmesriiki, peab pädev asutus või CSIRT teavitama teisi mõjutatud liikmesriike ja ENISAat. **Kui intsident puudutab kaht või enamat liikmesriiki ning kahtlustatakse, et see on seotud kuritegevusega, teavitab pädev asutus või CSIRT EUROPOLI.** Seda tehes kaitsevad pädevad asutused, CSIRTid ja ühtsed kontaktpunktid kooskõlas liidu õigusega või liidu õigusele vastavate siseriiklike õigusaktidega üksuse turvalisust ja ärihuve ning esitatud teabe konfidentsiaalsust.

Muudatusettepanek 95

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 22 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. ENISA koostab koostöös liikmesriikidega nõuanded ja suunised seoses tehniliste valdkondadega, mida tuleks lõike 1 puhul arvesse võtta, ning seoses olemasolevate, sealhulgas liikmesriikide standarditega, mis võimaldaksid neid valdkondi hõlmata.

Muudatusettepanek

2. ENISA koostab **pärast Euroopa Andmekaitseõukoguga konsulteerimist** koostöös liikmesriikidega nõuanded ja suunised seoses tehniliste valdkondadega, mida tuleks lõike 1 puhul arvesse võtta, ning seoses olemasolevate, sealhulgas liikmesriikide standarditega, mis võimaldaksid neid valdkondi hõlmata.

Muudatusettepanek 96

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 23 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Et aidata suurendada domeeninimede süsteemi turvalisust, stabiilsust ja vastupanuvõimet, tagavad liikmesriigid, et **tippdomeenide registrid ja tippdomeenide domeeninimede registreerimise teenuseid osutavad üksused koguvad ja säilitavad** täpseid ja täielikke domeeninimede registreerimise andmeid spetsiaalses andmebaasis, kohaldades isikuandmetena käsitatavate andmetega seoses liidu **andmekaitsealaste õigusaktidega ettenähtud hoolsust**.

Muudatusettepanek

1. Et aidata suurendada domeeninimede süsteemi turvalisust, stabiilsust ja vastupanuvõimet, tagavad liikmesriigid, et **tippdomeenid kehtestavad töö põhimõtted ja menetluskorra, millega tagatakse, et** täpseid ja täielikke domeeninimede registreerimise andmeid **kogutakse ja säilitatakse** spetsiaalses andmebaasis, kohaldades isikuandmetena käsitatavate andmetega seoses liidu **andmekaitsealaseid õigusakte. Liikmesriigid tagavad, et sellised põhimõtted ja menetluskord tehakse üldsusele kättesaadavaks.**

Muudatusettepanek 97

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 23 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud domeeninimede registreerimise andmete andmebaasid sisaldavad **asjakohast** teavet, mis **võimaldab** tuvastada domeeninimede omanikud ja tippdomeenide all domeeninimesid

Muudatusettepanek

2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud domeeninimede registreerimise andmete andmebaasid sisaldavad teavet, mis **on vajalik selleks, et** tuvastada domeeninimede omanikud, **nimelt nende nime, füüsilise ja e-posti aadressi ning**

haldavad kontaktpunktid ning nendega ühendust võtta.

telefoninumbri, ja tippdomeenide all domeeninimesid haldavad kontaktpunktid ning nendega ühendust võtta.

Muudatusettepanek 98

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 23 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. **Liikmesriigid tagavad, et tippdomeenide registrid ja tippdomeenide domeeninimede registreerimise teenuseid osutavad üksused kehtestavad töö põhimõtted ja menetluskorra, millega tagatakse, et andmebaasid sisaldavad täpset ja täielikku teavet. Liikmesriigid tagavad, et osutatud põhimõtted ja menetluskord tehakse üldsusele kättesaadavaks.**

Muudatusettepanek

välja jäetud

Selgitus

See lõige on lisatud artikli 23 lõikesse 1.

Muudatusettepanek 99

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 23 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Liikmesriigid tagavad, et tippdomeenide registrid ja tippdomeenide domeeninimede registreerimise teenuseid osutavad üksused avaldavad põhjendamatu viivitusega pärast domeeninime registreerimist **need domeeni registreerimise andmed, mis ei ole isikuandmed.**

Muudatusettepanek

4. Liikmesriigid tagavad, et tippdomeenide registrid ja tippdomeenide domeeninimede registreerimise teenuseid osutavad üksused avaldavad **kooskõlas määruse (EL) 2016/679 artikli 6 lõike 1 punktiga c ja artikli 6 lõikega 3 ning** põhjendamatu viivitusega pärast domeeninime registreerimist **teatavad domeeninime registreerimise andmed, näiteks domeeninime ja juriidilise isiku nime.**

Muudatusettepanek 100

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 23 – lõige 5

Komisjoni ettepanek

5. Liikmesriigid tagavad, et tippdomeenide registrid ja tippdomeenide jaoks domeeninimede registreerimise teenuseid osutavad üksused võimaldavad **õigustatud taotlejatele õiguspärast** ja nõuetekohaselt põhjendatud juurdepääsu domeeninimede registreerimise andmetele kooskõlas liidu andmekaitseõigusega. Liikmesriigid tagavad, et tippdomeenide registrid ja tippdomeenide domeeninimede registreerimise teenuseid osutavad üksused vastavad põhjendamatu viivitusega kõigile juurdepääsutaotlustele. Liikmesriigid tagavad, et selliste andmete avalikustamise põhimõtted ja kord tehakse üldsusele kättesaadavaks.

Muudatusettepanek 101

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 24 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Kui lõikes 1 osutatud üksus ei asu liidus, kuid pakub liidus oma teenuseid, määrab ta endale liidus esindaja. Esindaja asukoht peab olema üks nendest liikmesriikidest, kus teenuseid osutatakse. **Kõnealust üksust** käsitatakse selle liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvana, kus on esindaja asukoht. Kui käesoleva

Muudatusettepanek

5. Liikmesriigid tagavad, et tippdomeenide registrid ja tippdomeenide jaoks domeeninimede registreerimise teenuseid osutavad üksused võimaldavad **avaliku sektori asutuste, kaasa arvatud käesoleva direktiivi kohaldamisalasse jäävate pädevate asutuste, liidu või liikmesriigi õiguse kohaselt kuritegude tõkestamiseks, uurimiseks või nende eest vastutusele võtmiseks pädevate asutuste või määruse (EL) 2016/679 kohaste järelevalveasutuste õiguspäraste** ja nõuetekohaselt põhjendatud **taotluste korral** juurdepääsu domeeninimede registreerimise andmetele kooskõlas liidu andmekaitseõigusega. Liikmesriigid tagavad, et tippdomeenide registrid ja tippdomeenide domeeninimede registreerimise teenuseid osutavad üksused vastavad põhjendamatu viivitusega kõigile **õiguspärastele ja nõuetekohaselt põhjendatud** juurdepääsutaotlustele. Liikmesriigid tagavad, et selliste andmete avalikustamise põhimõtted ja kord tehakse üldsusele kättesaadavaks.

Muudatusettepanek

3. Kui lõikes 1 osutatud üksus ei asu liidus, kuid pakub liidus oma teenuseid, määrab ta endale liidus esindaja. Esindaja asukoht peab olema üks nendest liikmesriikidest, kus teenuseid osutatakse. **Ilma et see piiraks määruse (EL) 2016/679 kohaste järelevalveasutuste pädevust**, käsitatakse **kõnealust üksust**

artikli kohaselt esindajat määratud ei ole, võib käesolevast direktiivist tulenevaid kohustusi mittetäitva üksuse vastu õiguslikke meetmeid võtta iga liikmesriik, kus üksus teenuseid osutab.

selle liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvana, kus on esindaja asukoht. Kui käesoleva artikli kohaselt esindajat määratud ei ole, võib käesolevast direktiivist tulenevaid kohustusi mittetäitva üksuse vastu õiguslikke meetmeid võtta iga liikmesriik, kus üksus teenuseid osutab.

Muudatusettepanek 102

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 25 – lõige 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

1. ENISA loob artikli 24 lõikes 1 osutatud elutähtsate ja oluliste üksuste registri ning haldab seda. Üksused esitavad ENISA-le hiljemalt [12 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumist] järgmise teabe:

Muudatusettepanek

1. ENISA loob artikli 24 lõikes 1 osutatud elutähtsate ja oluliste üksuste **turvalise** registri ning haldab seda. Üksused esitavad ENISA-le hiljemalt [12 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumist] järgmise teabe:

Muudatusettepanek 103

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 26 – lõige 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

1. Ilma et see piiraks määruse (EL) 2016/679 kohaldamist, tagavad liikmesriigid, et elutähtsad ja olulised üksused saavad omavahel vahetada asjakohast küberturvalisuse teavet, sealhulgas teavet, mis on seotud küberohtude, nõrkuste, rikkeindikaatorite, taktikate, meetodite ja menetluste, küberturvalisuse hoiatussüsteemide ja konfiguratsioonivahenditega, kui selline teabe jagamine:

Muudatusettepanek

1. Ilma et see piiraks määruse (EL) 2016/679 **või direktiivi 2002/58/EÜ** kohaldamist, tagavad liikmesriigid, et elutähtsad ja olulised üksused saavad omavahel vahetada asjakohast küberturvalisuse teavet, sealhulgas teavet, mis on seotud küberohtude, nõrkuste, rikkeindikaatorite, taktikate, meetodite ja menetluste, küberturvalisuse hoiatussüsteemide ja konfiguratsioonivahenditega **ning ründaja asukoha või identiteediga**, kui selline teabe jagamine:

Muudatusettepanek 104

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 28 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Kui intsidendiga kaasneb isikuandmetega seotud rikkumine, teevad pädevad asutused selle lahendamisel tihedat koostööd *andmekaitseasutustega*.

Muudatusettepanek

2. Kui intsidendiga kaasneb isikuandmetega seotud rikkumine, teevad pädevad asutused selle lahendamisel tihedat koostööd *järelevalveasutustega, ilma et see piiraks andmekaitseasutuste pädevust, ülesandeid ja volitusi, mis on ette nähtud määrusega (EL) 2016/679. Selleks vahetavad pädevad asutused ja järelevalveasutused oma pädevusvaldkonnas asjakohast teavet. Lisaks esitavad pädevad asutused pädevate järelevalveasutuste taotluse korral neile kogu teabe, mis on saadud isikuandmete töötlemisega seotud auditite ja uurimiste käigus.*

Muudatusettepanek 105

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 29 – lõige 4 – punkt h

Komisjoni ettepanek

(h) kohustada kõnealuseid üksuseid avalikustama kindlaksmääratud viisil käesolevas direktiivis sätestatud kohustuste täitmata jätmisega seotud aspektid;

Muudatusettepanek

välja jäetud

Muudatusettepanek 106

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 29 – lõige 5 – punkt b

Komisjoni ettepanek

(b) keelata või taotleda, et asjaomased asutused või kohtud keelaksid siseriikliku õiguse kohaselt isikul, kes täidab selles elutähtsas üksuses tegevjuhina või

Muudatusettepanek

välja jäetud

seadusliku esindajana juhtimisülesandeid, või rikkumise eest vastutaval muul füüsilisel isikul selles elutähtsas üksuses ajutiselt juhtimisülesannete täitmise.

Muudatusettepanek 107

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 29 – lõige 5 – lõik 1**

Komisjoni ettepanek

Neid karistusi kohaldatakse ainult seni, kuni üksus võtab vajalikud meetmed nende puuduste kõrvaldamiseks või pädeva asutuse nende nõuete täitmiseks, mille tõttu karistusi kohaldati.

Muudatusettepanek

Seda karistust kohaldatakse ainult seni, kuni üksus võtab vajalikud meetmed nende puuduste kõrvaldamiseks või pädeva asutuse nende nõuete täitmiseks, mille tõttu karistusi kohaldati.

Muudatusettepanek 108

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 29 – lõige 7 – punkt c**

Komisjoni ettepanek

(c) tegelikult põhjustatud *kahju* või *potentsiaalne kahju, mis oleks võinud kaasneda* (kuivõrd seda on võimalik kindlaks määrata); selle aspekti hindamisel võetakse muu hulgas arvesse tegelikku või potentsiaalset rahalist või majanduslikku kahju, mõju teistele teenustele ja mõjutatud või potentsiaalselt mõjutatud kasutajate arvu;

Muudatusettepanek

(c) tegelikult põhjustatud *varaline* või *mittevaraline kahju või tekkinud kahjum* (kuivõrd seda on võimalik kindlaks määrata); selle aspekti hindamisel võetakse muu hulgas arvesse tegelikku või potentsiaalset rahalist või majanduslikku kahju, mõju teistele teenustele ja mõjutatud või potentsiaalselt mõjutatud kasutajate arvu;

Muudatusettepanek 109

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 29 – lõige 7 – punkt c a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ca) kõnealuse üksuse varasemad asjaomased rikkumised;

Muudatusettepanek 110

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 29 – lõige 7 – punkt c b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(cb) mil viisil sai pädev asutus rikkumisest teada, eelkõige kas üksus teatas rikkumisest ja mil määral ta seda tegi;

Muudatusettepanek 111

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 29 – lõige 7 – punkt g

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(g) vastutava(te) füüsilis(t)e või juriidilis(t)e isiku(te) ja pädeva asutuse koostöö tase.

(g) pädevate asutustega rikkumise heastamiseks ja rikkumiste võimaliku kahjuliku mõju leevendamiseks tehtava koostöö tase;

Muudatusettepanek 112

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 29 – lõige 7 – punkt g a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ga) mis tahes muud juhtumi asjaolude suhtes kohaldatavad raskendavad või kergendavad tegurid, näiteks rikkumisest otseselt või kaudselt saadud finantskasu või välditud kahju.

Muudatusettepanek 113

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 29 – lõige 9

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

9. Liikmesriigid tagavad, et nende pädevad asutused teavitavad *asjaomase*

9. Liikmesriigid tagavad, et nende pädevad asutused teavitavad *reaalajas*

liikmesriigi direktiivi (EL) XXXX/XXXX [kriitilise tähtsusega üksuste vastupidavusvõime direktiiv] kohaselt määratud pädevaid asutusi, kui nad rakendavad käesoleva direktiiviga sätestatud kohustuste täitmise tagamise eesmärgil direktiivi (EL) XXXX/XXXX [kriitilise tähtsusega üksuste vastupidavusvõime direktiiv] kohaselt kriitilise tähtsusega üksuse või sellega võrdväärse üksusena käsitatava üksuse suhtes oma järelevalve- ja täitmise tagamise volitusi. Direktiivi (EL) XXX/XXX [kriitilise tähtsusega üksuste vastupidamisvõime direktiiv] kohaste pädevate asutuste taotluse korral võivad pädevad asutused kasutada oma järelevalve- ja täitmise tagamise volitusi kriitilise tähtsusega üksusena või sellega võrdväärseksena käsitatava elutähtsa üksuse suhtes.

Muudatusettepanek 114

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 30 – lõige 4 – punkt g

Komisjoni ettepanek

(g) kohustada kõnealuseid üksuseid avalikustama kindlaksmääratud viisil käesolevas direktiivis sätestatud kohustuste täitmata jätmisega seotud aspektid;

Muudatusettepanek 115

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 30 – lõige 4 – punkt h

Komisjoni ettepanek

(h) teha avaliku avalduse, milles märgitakse ära käesolevas direktiivis sätestatud kohustuse rikkumise eest vastutavad juriidilised ja füüsilised isikud

kõigi liikmesriikide direktiivi (EL) XXXX/XXXX [kriitilise tähtsusega üksuste vastupidavusvõime direktiiv] kohaselt määratud pädevaid asutusi, kui nad rakendavad käesoleva direktiiviga sätestatud kohustuste täitmise tagamise eesmärgil direktiivi (EL) XXXX/XXXX [kriitilise tähtsusega üksuste vastupidavusvõime direktiiv] kohaselt kriitilise tähtsusega üksuse või sellega võrdväärse üksusena käsitatava üksuse suhtes oma järelevalve- ja täitmise tagamise volitusi. Direktiivi (EL) XXX/XXX [kriitilise tähtsusega üksuste vastupidamisvõime direktiiv] kohaste pädevate asutuste taotluse korral võivad pädevad asutused kasutada oma järelevalve- ja täitmise tagamise volitusi kriitilise tähtsusega üksusena või sellega võrdväärseksena käsitatava elutähtsa üksuse suhtes.

Muudatusettepanek

välja jäetud

(h) teha avaliku avalduse, milles märgitakse ära käesolevas direktiivis sätestatud kohustuse rikkumise eest vastutavad juriidilised isikud ning

ning rikkumise laad;

rikkumise laad;

Muudatusettepanek 116

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 31 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Haldustrahve kohaldatakse **konkreetselt juhtumi asjaoludest sõltuvalt** kas lisaks artikli 29 lõike 4 punktides a–i, artikli 29 lõikes 5 ja artikli 30 lõike 4 punktides a–h osutatud meetmetele või nende asemel.

Muudatusettepanek

Haldustrahve kohaldatakse kas lisaks artikli 29 lõike 4 punktides a–i, artikli 29 lõikes 5 ja artikli 30 lõike 4 punktides a–h osutatud meetmetele või nende asemel, **sõltuvalt konkreetse juhtumi asjaoludest**.

Muudatusettepanek 117

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 31 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. **Haldustrahvi** määramise ja selle suuruse üle otsustamisel võetakse iga üksiku juhtumi puhul nõuetekohaselt arvesse vähemalt artikli 29 lõikes 7 sätestatud asjaolusid.

Muudatusettepanek

3. **Otsus haldustrahvi** määramise kohta **sõltub iga konkreetse juhtumi asjaoludest** ja selle suuruse üle otsustamisel võetakse iga üksiku juhtumi puhul nõuetekohaselt arvesse vähemalt artikli 29 lõikes 7 sätestatud asjaolusid.

Muudatusettepanek 118

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 32 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Kui pädevatel asutustel on viiteid selle kohta, et elutähtsa või olulise üksuse artiklites 18 ja 20 sätestatud kohustuste rikkumisega kaasneb isikuandmetega seotud rikkumine, nagu on määratletud määruse (EL) 2016/679 artikli 4 lõikes 12 ja millest tuleb teavitada kõnealuse määruse artikli 33 kohaselt, teavitavad nad sellest **mõistliku aja** jooksul kõnealuse

Muudatusettepanek

1. Kui pädevatel asutustel on viiteid selle kohta, et elutähtsa või olulise üksuse artiklites 18 ja 20 sätestatud kohustuste rikkumisega kaasneb isikuandmetega seotud rikkumine, nagu on määratletud määruse (EL) 2016/679 artikli 4 lõikes 12 ja millest tuleb teavitada kõnealuse määruse artikli 33 kohaselt, teavitavad nad sellest **põhjendamatu viivitusega ja igal**

määruse artiklite 55 ja 56 *kohastele kompetentsetele järelevalveasutustele.*

juhul 24 tunni jooksul kõnealuse määruse artiklite 55 ja 56 *kohaseid pädevaid järelevalveasutusi.*

Muudatusettepanek 119

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 32 – lõige 3**

Komisjoni ettepanek

3. Kui määruse (EL) 2016/679 kohane pädev järelevalveasutus asub muus liikmesriigis kui pädev asutus, **võib** pädev asutus **teavitada** samas liikmesriigis asutatud järelevalveasutust.

Muudatusettepanek

3. Kui määruse (EL) 2016/679 kohane pädev järelevalveasutus asub muus liikmesriigis kui pädev asutus, **teavitab** pädev asutus samas liikmesriigis asutatud järelevalveasutust.

Muudatusettepanek 120

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 34 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 34 a

Mittevastavusega seotud vastutus

Ilma et see piiraks võimalike halduslike või kohtuväliste õiguskaitsevahendite kasutamist, on elutähtsate ja oluliste üksuste osutatud teenuste saajatel, kellele käesoleva direktiivi rikkumine teenuseosutaja poolt on kahju põhjustanud, õigus tõhusale õiguskaitsevahendile.

Muudatusettepanek 121

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 35 – lõik 1**

Komisjoni ettepanek

Komisjon vaatab käesoleva direktiivi selle toimivuse hindamiseks **korrapäraselt** läbi ning esitab sellekohase aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Aruandes hinnatakse eelkõige I ja II lisas osutatud sektorite, allsektorite ning üksuste suuruse

Muudatusettepanek

Komisjon vaatab käesoleva direktiivi selle toimivuse hindamiseks **iga kolme aasta järel** läbi ning esitab sellekohase aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Aruandes hinnatakse eelkõige **sedal, mil määral on direktiiv aidanud saavutada**

ja liigi asjakohasust majanduse ja ühiskonna toimimise aspektist küberturvalisusega seoses. Sel eesmärgil ning strateegilise ja operatiivkoostöö täiendavaks edendamiseks võtab komisjon arvesse koostöörühma ja CSIRTide võrgustiku aruandeid strateegilisel ja operatiivtasandil saadud kogemuste kohta. Esimene aruanne esitatakse ... [54 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva].

võrgu- ja infosüsteemide kõrgel ühtsel tasemel turvalisust ja terviklikkust, kaitstes samal ajal optimaalsel määral eraelu ja isikuandmeid, ning I ja II lisas osutatud sektorite, allsektorite ning üksuste suuruse ja liigi asjakohasust majanduse ja ühiskonna toimimise aspektist küberturvalisusega seoses. Sel eesmärgil ning strateegilise ja operatiivkoostöö täiendavaks edendamiseks võtab komisjon arvesse koostöörühma ja CSIRTide võrgustiku aruandeid strateegilisel ja operatiivtasandil saadud kogemuste kohta. Esimene aruanne esitatakse ... [36 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva].

Muudatusettepanek 122

Ettepanek võtta vastu direktiiv I lisa – punkt 5 (Tervishoid) – taane 6 (uus)

Komisjoni ettepanek

Sektor	Allsektor	Üksuse liik
5. Tervishoid		– Direktiivi 2011/24/EL(90) artikli 3 punktis g osutatud tervishoiuteenuse osutajad– Määruse XXXX/XXXX⁹¹ (milles käsitletakse tõsiseid piiriüleseid terviseohte) artiklis 15 osutatud ELi referentlaborid– Üksused, mis tegelevad direktiivi 2001/83/EÜ⁽⁹²⁾ artikli 1 punktis 2 osutatud ravimite uurimise ja arendamisega– NACE Rev. 2 C jao jaotises 21 osutatud põhifarmaatsiatooteid ja ravimpreparaate tootvad üksused– Üksused, kes toodavad rahvatervise hädaolukorras kriitilise tähtsusega meditsiiniseadmeid (rahvatervise hädaolukorra kriitilise tähtsusega meditsiiniseadmete loetelu), millele on osutatud määruse XXXX⁹³ artiklis 20

⁹¹ [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse tõsiseid piiriüleseid terviseohte ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1082/2013/EL; viide ajakohastatakse pärast ettepaneku COM (2020)727 final vastuvõtmist]

⁹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. novembri 2001. aasta direktiiv 2001/83/EÜ inimtervishoius

kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta (EÜT L 311, 28.11.2001, lk 67).

⁹³ [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse Euroopa Ravimiameti suuremat rolli kriisiks valmisolekus ja kriisiohjamises ravimite ja meditsiiniseadmete valdkonnas; viide ajakohastatakse pärast ettepaneku COM(2020)725 final vastuvõtmist]

Muudatusettepanek

Sektor	Allsektor	Üksuse liik
5. Tervishoid		– Direktiivi 2011/24/EL(90) artikli 3 punktis g osutatud tervishoiuteenuse osutajad– Määruse XXXX/XXXX⁹¹ (milles käsitletakse tõsiseid piiriüleseid terviseohte) artiklis 15 osutatud ELi referentlaborid– Üksused, mis tegelevad direktiivi 2001/83/EÜ⁽⁹²⁾ artikli 1 punktis 2 osutatud ravimite uurimise ja arendamisega– NACE Rev. 2 C jao jaotises 21 osutatud põhifarmaatsiatooteid ja ravimpreparaate tootvad üksused– Üksused, kes toodavad rahvatervise hädaolukorras kriitilise tähtsusega meditsiiniseadmeid (rahvatervise hädaolukorra kriitilise tähtsusega meditsiiniseadmete loetelu), millele on osutatud määruse XXXX⁹³ artiklis 20– <i>Üksused, kellel on direktiivi 2001/83/EÜ artiklis 79 osutatud hulgemüügiluba</i>

⁹¹ [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse tõsiseid piiriüleseid terviseohte ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1082/2013/EL; viide ajakohastatakse pärast ettepaneku COM (2020)727 final vastuvõtmist]

⁹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. novembri 2001. aasta direktiiv 2001/83/EÜ inimtervishoius kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta (EÜT L 311, 28.11.2001, lk 67).

⁹³ [Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse Euroopa Ravimiameti suuremat rolli kriisiks valmisolekus ja kriisiohjamises ravimite ja meditsiiniseadmete valdkonnas; viide ajakohastatakse pärast ettepaneku COM(2020)725 final vastuvõtmist]

NÕUANDVA KOMISJONI MENETLUS

Pealkiri	Meetmed, millega tagada küberturvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus, ja direktiivi (EL) 2016/1148 kehtetuks tunnistamine		
Viited	COM(2020)0823 – C9-0422/2020 – 2020/0359(COD)		
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	ITRE 21.1.2021		
Arvamuse esitajad istungil teada andmise kuupäev	LIBE 21.1.2021		
Kaasatud komisjonid – istungil teada andmise kuupäev	20.5.2021		
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Lukas Mandl 12.4.2021		
Läbivaatamine parlamendikomisjonis	16.6.2021	3.9.2021	11.10.2021
Vastuvõtmise kuupäev	12.10.2021		
Lõpphääletuse tulemus	+: –: 0:	44 14 4	
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Magdalena Adamowicz, Katarina Barley, Fernando Barrena Arza, Pietro Bartolo, Nicolas Bay, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareş Bogdan, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Caterina Chinnici, Clare Daly, Marcel de Graaff, Anna Júlia Donáth, Lena Düpont, Cornelia Ernst, Laura Ferrara, Nicolaus Fest, Maria Grapini, Sophia in 't Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Assita Kanko, Fabienne Keller, Peter Kofod, Moritz Körner, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Lukas Mandl, Roberta Metsola, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Nicola Procaccini, Emil Radev, Paulo Rangel, Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Ralf Seekatz, Michal Šimečka, Birgit Sippel, Sara Skytvedal, Martin Sonneborn, Tineke Strik, Ramona Strugariu, Annalisa Tardino, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Bettina Vollath, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Jadwiga Wiśniewska, Javier Zarzalejos		
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Olivier Chastel, Tanja Fajon, Jan-Christoph Oetjen, Philippe Olivier, Anne-Sophie Pelletier, Thijs Reuten, Rob Rooken, Maria Walsh		

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

44	+
ID	Nicolas Bay, Nicolaus Fest, Peter Kofod, Philippe Olivier, Annalisa Tardino, Tom Vandendriessche
NI	Laura Ferrara
PPE	Magdalena Adamowicz, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareş Bogdan, Lena Düpont, Jeroen Lenaers, Lukas Mandl, Roberta Metsola, Nadine Morano, Emil Radev, Paulo Rangel, Ralf Seekatz, Sara Skyttedal, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Maria Walsh, Javier Zarzalejos
Renew	Olivier Chastel, Anna Júlia Donáth, Sophia in 't Veld, Fabienne Keller, Moritz Körner, Jan-Christoph Oetjen, Maite Pagazaurtundúa, Michal Šimečka, Ramona Strugariu
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Caterina Chinnici, Tanja Fajon, Maria Grapini, Marina Kaljurand, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Thijs Reuten, Birgit Sippel, Bettina Vollath
Verts/ALE	Damien Carême

14	-
ECR	Jorge Buxadé Villalba, Patryk Jaki, Assita Kanko, Nicola Procaccini, Rob Rooken, Jadwiga Wiśniewska
ID	Marcel de Graaff
NI	Martin Sonneborn, Milan Uhrík
Verts/ALE	Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Tineke Strik

4	0
The Left	Pernando Barrena Arza, Clare Daly, Cornelia Ernst, Anne-Sophie Pelletier

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu